

GAZETA LITERARĂ

Anul V, nr. 51 (249) - joi 18 decembrie 1958

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

I. IALEA - MIHAIL EMINESCU

UN EVENIMENT LITERAR

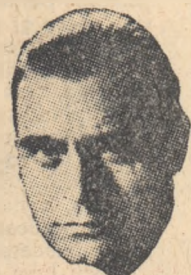
SINT coincidențe pe care epitetul cel mai curent le califică drept tulburătoare. Una dintre acestea e și apariția întâi editii complete de Poezii ale lui Eminescu, într-un singur volum, la ESPLA, pe hirtie veșnică și în legatură de pinză, format Inscel-Verlag sau Diebst, în 18 — aproape 21 de ani după 75 de ani de la editia princeps. O noia destul de întinsă, la rubrica Știri d-ale zilei, în ziarul Românul, la 22 decembrie 1958, anunța evenimentul în modul cel mai elogios; ci-tăm doar începutul: „A apărut în editura librăriei Socec din București, Poeziile lui Mihail Eminescu, într-un splendid volum de 300 pagini, care face cea mai mare onoare artei tipografice române”. Ce e drept, din punct de vedere grafic, tipărirea editurii Socec, împodobită mai ales cu vignete foarte îngrijite, era remarcabilă. Emendarea textului, cu care se însărcinase Titu Maiorescu, lăsa însă mult de dorit și greșelile de lectură s-au perpetuat cu ditumul, până la editia contemporană C. Botez, G. Jebeleanu și Perpessiciu, care au reușit treptat să le elimine cu desăvârșire. Mai nu este nevoie să menționăm meritele covârșitoare ale acad. Perpessiciu, adevăratul restaurator al fizionomiei originare a liricii eminesciene. De peste 20 de ani, eruditul critic și-a consacrat existența descifrării manuscriselor marelui poet, în vederea publicării aceluia corpus al operei lui integrală, din care nu cunoaștem încă până astăzi decât membrul ei risipite. Sint puține luni de la apariția celui de al doilea volum de Postume în Editura Academiei R.P.R., prin care se întregesc imaginea laboratorului liric eminescian cu nesfârșitul mizgal și nemișcarea onestitate profesională, și iată că avem într-o singură carte, elegantă și portativă, conținutul întregii lirice în textul cel mai curat! În volumul ei subțire cuprinde 657 pagini numerotate, iar în acestea, poeziile publicate de Eminescu în timpul vieții, apoi cele „postume” și, în sfârșit, cele grupate la rubrica „anexe”. Un criteriu axiologic a prezidat la această din urmă discernere și cernere, dar oricât de justă ar fi judecata de valoare a acad. Perpessiciu, geniul eminescian răzbată și prin sita densă a valorificării ultime. Astfel ne apare ca un pur cîntec, de esență celor mai prețioase elegii „antume”, poezia cu titlul Luna lăse dintr-o codră și datați în paranteză (1874): „Luna lăse dintr-o codră / Noaptea toată stă s-o vadă. / Zăgrăvesc umbre negre / Pe linia de zăpadă. / Și mereu ea le fângește / Și suind în cer le mută, / Parcă fața-cuvinde / E cu ceară învâscută. / Ce gîndește? — numai norii / Lini se-mbină, se dezbină / Ca fâșii de gaz albăstru, / Ca și a-burii cu lîmînă. / Lin prin lărbă sco-

Șerban CIOCULESCU

(Continuare în pag. 6)

„Rădăcinile sint amare”

de Zaharia Stancu

DE APROAPE un an, revista noastră publică săptămînal, în foieton, romanul lui Zaharia Stancu „Rădăcinile sint amare”.

Oricine a urmărit număr de număr publicarea acestui roman, își dă seama că Zaharia Stancu a întreprins o acțiune gigantică, ale cărei dimensiuni se întind din ce în ce mai mult în timp, în spațiu, în straturile societății, fără să lase impresia că o opritește ar putea exista, alta decît aceea care fatalmente limitează experiența unui singur om, oricît de vastă: ceea ce el poate vedea, auzi și trăi într-o singură viață. Construcția romanului are aspectul unei „autobiografice” („... eu, Darie, care scriu acest roman”...) fără obisnuitele limite ale literaturii autobiografice. Scriitorul are capacitatea de a extinde propria lui biografie și de a încorpora aspectele cele mai felurite ale vieții sociale din ultimele decenii. Punctul de plecare al romanului este, de fapt, o revenire: revenirea scriitorului în satul lui de baștină, Omida. Aici, în mijlocul neamurilor, al prietenilor din copilărie, al bătrînelor de azi pe care le-a iubit pe vremea cînd el era flăcău iar ele seducătoare ca fecioarele din tablourile lui Grigorescu, scriitorul rememorează trecutul, propria lui viață și, însoțit, societatea sub zodia cărăia ea s-a petrecut. Zaharia Stancu a adoptat gestul literar „... și singur lângă focul focului în mîna vieții fără de noroc”, dar îmbogățind acest gest cu misterea unei societăți întregi în care el se înscrie. Regretele și amărăciunea horățiană inspirate de trecerea timpului, se nase pe fondul neplăcerii scriitorului de a fi trăit o mare parte din viață — „lipsită de noroc” — în formula societății burgheze, în care Darie și-a îndreptățit poreciile „Dințosul” și „Colțosul”. Aceste regrete se estompează în perspectiva viitorului socialist, la care și-a adus și el contribuția.

Datorită tehnicii literare care se sprijină pe cea mai mare libertate, libertatea și fluența memoriei, romanul lui Zaharia Stancu realizează, sub raportul construcției, al bogăției ma-

terialului utilizat și al modalităților artistice, o varietate și o originalitate de neașteptat. Scriitorul a înălțat tiparul clasic al romanului și, dacă se poate spune astfel, a luat construcția lui Proust, fără Proust. Folosind ideea acestuia de a sprijini arhitectura romanului pe fluxul dirijat al memoriei, Zaharia Stancu a inventat o formă literară cu totul nouă. El nu a josit însă introspectiv al memoriei, ci capacitatea ei de a readuce în scenă, vie și nevălmășă, o lume. Urmind capriciile aparente ale amintirii, scriitorul folosește pentru fiecare episod modalitatea de expresie care i se pare cea mai potrivită, fără să se simtă obligat de a respecta legile unui gen literar. De aceea, „Rădăcinile sint amare” se prezintă, la o lectură integrată, pe care o va facilita apariția cărții în volum, sub aspectul celor mai variate și mai neașteptate genuri literare ca: schița cu parluim liric („Liliacul”), reportajul („Roza”, care reproduce o vizită, de după război, a scriitorului la Buchenwald), comedia cu înfete tragice și sfîșit gogolian („Zăpada”); nu lipsesc paginile de poezie, paginile de analiză,

Georgeta HORODINCA

(Continuare în pag. 6)

„Surisul Hiroșimei”

de Eugen Jebeleanu

DE ESPRE ultima creație a lui Eugen Jebeleanu s-a spus că ar folosi procedee datorate artei cinematografice. Compoziția ne-a evocat mai degrabă formula oratorului. Prin arhitectonica sa masivă, cu roluri soliste și intervențiile subștănițiale pe parcurs ale masei corale, dar mai ales prin acest sentiment răscolit și profund dramatic, conținut de fiecare parte componentă a lucrării.

Eugen Jebeleanu evocă una din cele mai cumplite tragedii ale istoriei con-

temporane, dar nu cu sentimentul îndoielii și deznădejdi. Poemul său scris sub impresia cutremurătoare a contactului direct cu locurile pustiite de radiațiunile atomice, nu este străbătut nici de teamă, nici de resentiment, nici de ingenuitate. Litanile pentru cei pierși în dimineața acelei zile de august conțin în fiecare vers mînie și crimă. Poemul său nu rememorează vîntul imperialist pentru a înspăimînta oamenii și a le paraliza voința. Dimpotrivă, evocînd momentele premergătoare și umătoare ale acestui îngrozitor cataclism premeditat, cu cinism și sînge rece, de oamenii aurului și ai calculului egoist (admirabil surprinși în capitolul Călății), câtă să ne creioneze pe cit pot cuvintele în-treaga măsură a grozăviilor întimplate acolo. De fapt Jebeleanu și-a creat poemul pe planuri antitetice. Antiteza între visul citorva oameni oaze-cari în noaptea dinaintea declanșării bombeii și ceea ce a urmat în dimineața respectivă, antiteza între sufletul curat și simplul al acestor oameni și mîrteza crudă a căreia i-au căzut victimă. Antiteza tragică și acuzatoare ce dă acestui poem un dramatism în multe pagini cutremurătoare. Eugen Jebeleanu a scris „Surisul Hiroșimei” nu cu obiectivare cerebrală. Din primele rînduri transpare îndurarea și sentimentul de profundă înfiorare ce îi dă vizitarea pămîntului „lăcut, cu pielea pirjolită, cu statura goală”. Cuvîntul iertare revine ca un obstacol în primul capitol, potențialul afectiv crescînd neîncet pînă la patosul eroic din final. Pentru că gama de tonuri la care Pen-

Valeriu RİPEANU

(Continuare în pag. 6)

„Oameni și dragoste”

de Cicerone Theodorescu

Cicerone Theodorescu preluștește în dragoste omul, iar despre oameni scrie cu dragoste. Participarea emoțională — cînd patetic-entuziastă, cînd melancolic-sentimentală — exigenta morală sobră alcătuiesc principalele coordonate ale universului său poetic. Înșiși poezia este pentru el alectivitate și răspundere. Artile sale poetice, destul de numeroase, exaltă datorită, conștiințiozitatea, dăruirea:

Mă știu dator pe lume, tuturor, / Cu o vîoară miini car-o-nstrună, / Ca buteleor fîntîni, un trecător / Și ca pămîntul către ploaie bună.

Datoria, poetul și-o înțelege mai ales ca apărătoare al valorilor etice: demnitatea în viață, devotamentul în muncă, încredințarea în dragoste, sinceritatea în creație, sint motive frecvente ale creațiilor sale. Trecutul, prezentul și viitorul se supun judecării poetului din această perspectivă. Muncitorii și țărani s-au bătut „să-nîrîngă minciuna”, asigurînd izbînda „credinței” statornice. În amintire, trecutul se însoțește cu toate formele umilirii și in justiției, care alienau făptura și spiritul uman. Prezentul, prin înfăptuirea egalității și libertății, per-nutele triumfului integrării morale. Cicerone Theodorescu este profund conștient de greutate ale volumului, poezierii „La Razeși” și „A cîntecă roată la căruță” inseria deosebite reușite artistice în creația autorului și în același timp ilustrează și cele două categorii distincte în care se grupează lucrările volumului: poezieria unde dom-niună proza sobră, densă, în care virtu-zitățile stilistice nu-și găsesc locul — și poezieria satirică, ingenios construită, scrisă atraktiv, cu unor captivante, dar pregătite abil și cu subtilitate. De fapt ne aflăm în fața a două latitudini majore ale scrisului lui V. Em. Galan. Umoral original al lui V. Em. Galan

Geo ȘERBAN

(Continuare în pag. 6)

„De la potop încoace”

de V. Em. Galan

VOLUMUL „De la potop încoace” cuprinde lucrări tipărite recent prin diverse publicații („Știința”, „Viața românească”, „Luceafărul”), cu excepția poezierii „Potopul”, apărută în 1947. Printre piesele de greutate ale volumului, poezierii „La Razeși” și „A cîntecă roată la căruță” inseria deosebite reușite artistice în creația autorului și în același timp ilustrează și cele două categorii distincte în care se grupează lucrările volumului: poezieria unde dom-niună proza sobră, densă, în care virtu-zitățile stilistice nu-și găsesc locul — și poezieria satirică, ingenios construită, scrisă atraktiv, cu unor captivante, dar pregătite abil și cu subtilitate. De fapt ne aflăm în fața a două latitudini majore ale scrisului lui V. Em. Galan. Umoral original al lui V. Em. Galan

Ștefan BANULESCU

(Continuare în pag. 6)

SĂPTĂMÎNA CĂRȚII

SĂPTĂMÎNA cărții literare are treburi să fie totuna cu săptămîna poeziei. Într-adevăr, nu poate fi o carte bună, una de literatură, fără poezie. Versul nu este decît o condensare, o concentrație de grad mai înalt a poeziei, distilată din experiența vieții. Căci viața însăși, în ceea ce are ea mai frumos, este poezie. În această poezie, realizată și întrușchită în arta cuvîntului, face parte din bunurile cu caracter obștesc, ca parcurile și grădinițele publice — ce înfloresc pentru toți — ca fîntînile artizene, jucid ca niște cozi de păun în soare. În lumea lui Homer, aedul, cîntăreșul primitiv, poezia făcea parte dintre demurii, adică dintre lucrătorii obyștiți, dejălnătorii al unor virtuți magice în crearea de bunuri pentru colectivitate.

Cu timpul, această funcțiune s-a degradat, ajungînd — în lumea capitalistă — pe cea mai jos treaptă a ierarhiei sociale. Poetul englez de origine americană T. S. Eliot, bucurîndu-se de mult prestigiu în cercurile literare tiple burgheze, pentru idealo sale mistic-reacționare, recunoaște că, în lumea capitalistă, din poezie nu se poate trăi și el socotește necesar ca poetul să se angajeze la un patron, într-o întreprindere, pentru a putea trăi. Cu cît întreprinderea este mai mare și patronul mai avut, cu atît mai bine — zice el — căci poetul va dispune eventual de mai mult răgaz, ca să se dedice artei pure. Problema răgazului este discutabilă, cred eu. Într-un lucru este sigur: că poetul nu va fi angajat de o mare întreprindere de către om sau va proslăvi o societate în care au fost doborîte clase jefuitoare ale muncii. Cea mai bună dovadă no-o servește chiar Eliot, care profesază misticismul și ideile antisocialiste în arta sa. Doel, ca să apuce cîteva grîmuri din sacul cu aur al capitalismului, poetul trebuie să renunțe la cel mai frumos ideal din lume: o societate omenescă trăind în pace și bună stare, fără să aibă deasupra pe marii proprietari de tot felul de bu-

nuri și pe înrăiiși pregătitori de războaie, pe imperialiști de astăzi. Poetul care, în aceste condiții, se lasă încununat în viață, în locul frunzelor de laur, cu o coroană de dolari, nu poate spera, în lumea care și urmează drumul spre comunism, în nemurire în conștiința urmașilor.

În lumea noastră nouă, poetul și-a redobîndit locul de cinste meritat pe drept în ierarhia socială, iar poezia a devenit o valoare din cele mai de preț pentru masele largi muncitoare, a căror viață în trecut era lipsită de poezie și la propriu și la figurat, și din punct de vedere al existenței lor și din punct de vedere al accesului lor la cultură.

În România, bunăoară, Eminescu abia după Eliberare, deci la un veac de la nașterea și la jumătate de veac de la moarte, a ajuns să fie cu adevărat cunoscut de poporul său. Se tipăresc anual din opera sa zece de mii de exemplare și toate se vind ca primele cîmpoș, se caută ca primii ghiceoi. Tudor Argheșii, cel mai mare poet în viață, atît de iubit la noi și atît de urit de dușmanii noștri de peste hotare, pentru că și-lubește jara și-l este dragă munca gigantică a poporului nostru pentru căldura socialismului, își scoate astăzi versurile în 20 — 25.000 exemplare și cărțile nu-l rămîn niciodată să se scorojească și să se decoloreze de soare în vitrinele librărilor.

Aș putea să mai adaug aici, ca exemple asemănătoare de succes în căutarea de către public a cuvîntului lor poetic, pe cei mai de seamă reprezentanți ai poeziei noastre revoluționare noi, poezii al căror nume de mult s-a schimbat în renume și în țară și în străinătate.

Mîndria noastră cea mai mare, și singura care nu duce la îngîmfă-

Mihai BENIUC

(Continuare în pag. 2)

SEMNELE VIITORULUI

Cu literatura care a fost străbătută de spiritul revoluției, între cele două războaie, se petrece procesul semnificativ pe care-l străbat toate momentele de seamă ale istoriei literare: cu cît trec așii și ne îndepărțăm de epoca în care această literatură a fost creată, cu atît prestigiu ei ni se dezvăluie mai mult, și în aceeași măsură crește și importanța ei în fața cititorilor.

Aceasta mai ales din două cauze: Într-întîm, pentru că literatura progresistă și revoluționară din acea epocă își dovedește în fața unui număr tot mai mare de cititori valoarea artistică și valabilitatea: ea intră în conștiința masei, dobîndindu-se consacrate timpului; al doilea, pentru că înșiși dezvoltarea realismului socialist contemporan în literatura noastră luminează într-altfel — mai viu și mai clar — izvorul său principal, prima sa etapă. Literatura cu conținut revoluționar dată între 1918—1944 de A. Toma, Emil Isac, Mihai Beniuc, Dumitru Corbea, Miron Radu Paraschivescu, Alex. Sahighian (în poezie); Al. Săhăia, N. D. Cocea, Ion Călugăru, Geo Bogza (în proză), o așezăm ca primă etapă în dezvoltarea realismului socialist. Spunînd acestea, avem pe deplin conștiința că literatura la care ne referim a realizat mai rar în întregime caracteristicile metodei noastre așa

cum o cunoaștem noi astăzi; de asemenea că, în cărțile acelorășii scriitori, putem știa manifestîndu-se în măsuri diferite și alte curente de creație; că apariția elementelor pe care noi le socotim ca aparținînd realismului socialist atunci a fost adesea numai rezultatul atitudinii militante a scriitorilor, a atașamentului lor la cauza revoluției și mai rar rodul a-bordării conștiente a unei noi metode de creație.

Toate acestea sint reale. Dar cel puțin tot alt de real este fenomenul apariției noii metode. Că acest fenomen s-a petrecut în acest chip și în mărul lor era mare și succesele categorice. În țara noastră, datorită condițiilor politice, în primul rînd, dezvoltarea noii metode a fost frînăată o vreme și înfrîzată. Trebuie să ne gîndim la faptul că ideologia marxistă și activitatea partidului erau interzise, că ele se deslășurau subteran, ceea ce

Pentru realismul socialist

însemna că noua realitate și elemente ideologice — adică factorii esențiali pentru noua metodă — ajungeau numai cu greutate și în mod fragmentar la conștiințele scriitorilor; trebuie să ne gîndim și la regimul de cenzură care orea o anumită tematică, tocmai aceea mai semnificativă pentru realismul socialist — tematica revoluției.

Cu atît mai importante trebuie să considerăm aparițiile unor creații valoroase care conțineau, fie și numai parțial, elementele realismului socialist. Cu toate restricțiile, cu toate condițiile vitrege, aceste creații n-au fost puține la număr și de aceea nu vom greși spunînd că ele constituie prima etapă a noii mișcări literare. Greutatea pe care au avut-o ele în dezvoltarea literaturii noastre o putem aprecia și raportîndu-ne la epoca imediat ulterioară Eliberării; existența lor a lădm-cu posibilități adoptarea și însușirea metodei de către scriitori, generalizarea ei în numai citiva săi, atunci

cînd condițiile sociale politice au fost prielnice. Acest lucru nu se putea întimpla dacă în structura însăși a literaturii noastre n-ar fi priis un teren ferm elementele realismului socialist, dacă nu s-ar fi deslășurat între cele două războaie prima etapă — a apariției noii metode.

În germene încă, împletite cu atitudinii și cu trăsături aparținînd altor curente de creație, astfel de elemente confluente însă cu claritate noua metodă.

Critica noastră literară va trebui să analizeze metodic toate aceste elemente noi, operele în care au apărut, pentru a reconstitui proporțiile reale pe care le-a avut această literatură a realismului românesc dintre cele două războaie. Avem convingerea că miscarea literară pe care a determinat-o pătrunderea spiritului revoluționar și influența clasei muncitoare, a parti-dului, a avut o arie încă mai largă de deslășurare. În creația epocii derit a arătat-o pînă acum critica literară. Fără să va trebui să ne lîrăm de exagerării și să nu lăsdm loc alunecării primejdioase de a confunda realismul în general cu spiritul revoluționar și cu realismul socialist. Dar în același timp trebuie să nu lăsdm nerelevante acele trăsături și acele elemente care se defineau ca aparținînd viitorului și pe care avea să le dezvolte epoca noastră.

Mihail GAFIȚA

AI. TVARDOVSKI

PRAG DE SĂRBĂTOARE

La Moscova, pe noua magistrală, / În pragul marii noastre sărbători, / Un grup de fete și băieți de școală / Sădeau rei uriași, strălucitori.

Li coborau din camion cu sfîciune, / Cu bulgării materni la rădăcină / Și-i răsădeau în rînd ca o minune, / Spre Minsk ducînd frunzișul de lumina.

În gînduri udincit, un trecător, / Cu tîmplele de vreme argintate, / Văzu că vîrsta dreptă-teilor / Copiii o-mplinesc pe jumătate.

— Ani patruzeci, e-o vîrstă pentru tei! / Apoi, ofînd, găsi tristeții leacul: / — Ei, vreme, vreme! Și zîmbind: — Ce vrei? / A mai rostit: — Ei, da, acestă-i veacul!

— din „Pravda” —

În romînește de TAȘCU GHEORGHIU

Desen de CORNELIA DANET

Buscării

SENNOPTASE. Iară-
măi măcară și plătura
în oala mare de dar-
uri, pregătind-se de
cercare. Măcară nu
scie o vorbă. O ține
impertent și seferescă
se-nălțări pe-aș
se-nălțări ca o piatră
se-nălțări înălțări
crunle, paturile, lăcră-
re-terrele, uza, gălărie, țavani, și pe
ei toți, așa cum se-nălțări în casele
părințe sau într-o casă în care zace
un moart și prezenta marțiană plătura
peste tot, grea, apășătoare.

Măcarăle tălatur erau încete, ob-
șire, sovălește. Parcă se tremura să
nu încă zgăvor. Să nu tulbură cămă-
na înșeie. Ceva neînțelept și udat cu-
trezarea în măcarăle acestea: în povă-
rele care se furșau unele pe lângă altele,
străni și reci și se ocoliau ca se fel
de inventare, în stăpânirea aceluia
răzătoare.

Lămpa din tavan, ca gura pe să-
șite, sîrăia înțet cu un toțet aproape
omninesc și pupia priet, gata să se
stîngă, mărind parca și mai mult să-
cerea dîmprejur. Ferestrele păreau ca
niște ochi goți, pînțirîți, amestecării
și orbi.

Ileana seșea în fundul casei pe un
scaun, nemiscată, cu gemenii cîrîși,
cu coatele pe gemenii, cu fața îngră-
pă-tă-n palme și se uita undeva în-
un punct fix, cu niște priviri care ar-
dăna. Părea absorbită cu totul de ceea
ce vedea acolo, în punctul acela ne-
definit și lăta ei frumoză și răsădită
obșcă, cu sprincenele ridicăte și vesetă
mirare, era albă, impertent, udat stră-
vezie. Nu înzi semăna de loc cu fată
aceia sprincenă și nebucată după
care întorcea făcîndu-și capul la bore.

Pe fața ei se citea acum pe lângă în-
cordarea și înțirăre, fîntăno-
mă, o hotărîre rece, nedăplăcită.
Mama așteptă paturile. Era gata
la față, avea ceva speriat și nesigur
în gesturi, în priviri și chiar în halul
cum își mișca buzele parca să ar-
cească ceva sau să-și înăbeșă plînsul care-
gălăgia în gîtle. Umbra înțet de colo-
colo, prin casă, parca buimăcă, ne-
știind pe ce să pună mîna; ori de cite
ori privea la Ileana, tresărea și se
apuca de pat sau de marginea bot-
nului, amețită.

Lingă pat, bătrînul Miron se dezbră-
ca încrețindu-și fața și puțna mișca.
Își scoțea hainele cu niște mișcări în-
ceșite, obșite, parca l-ar fi durat mîinile,
sau ar fi fost vîlăguit din cale-afară.
Se urcă apoi în pat și rămăse întins
cu fața la perete, de se vedea numai
spatele uscat, ceala subțire și necrețată
ca un vrej și creștetul lăguit și sur.

Trînit pe pragul casei, Petre luna
cu-șverșare și se uita mîrît și atent
în toate părțile, cu niște ochi înșeși,
parcar fi vrut să descopere acel lucru
apăsător și nelinișitor care plutea în
zer. Să-l descopere și să-l arate tulu-
ror: „Ileană, Smarandă, uitați-vă de
de treburile să vă ferțiți... Uite, asta-
e nenorocirea noastră...” și să arate ne-
norocirea aceea care trebuia descopă-
rită și alungată din casă. Dar lucrul
aceia era greu de văzut și Petre se-n-
tristă și mai tare, strîngea între dinți
capătul figurii și-și mișca mîinile par-
că să spargă liniștea și să alunge a-
menințarea cubărită în aer.

Și de alară, vîntul și noaptea trim-
teau într-una prin pereți, prin ge-
muri, nedeslășite șopte, zgornite u-
soare, învălmășite, cu hototiri scurte
de ris, sau tînguitoare și stîșne, ca
niște gemete grele, aducînd cînd cu
niște voci omenești, cînd cu niște șo-
nete, cu niște mișcări turșe.

După ce toți ai casei se culcară și
edormiră, Ileana își aruncă o flaneu
pe umeri și ieși afară. Cerul tipa de
lumină, prispelile păreau vărute, ograda
spoțică cu humă și toate ninse și pă-
rțate. Era răcoare și miroșea a păm-
înt urmed. Fața se așeză pe prag, cu
gemenii strîși, cu brațele înălțate,
cu bărbia sprijinită-n genunchi și ră-
măse așa strîvînd în ogradă. Se uita
la nuc, privea ploșii din poartă, turnați
ca-n argint, întorsătura drumului lîngă
casă și gardurile de dincolo și pă-
rea că așteaptă ceva. Stătea și-și miș-
ca ochii prin ogradă, tresărea la fiere
zgornit, gata să sară-n picioare. La
un moment dat un fluierat scurt spî-
tețcă liniștea. Sări repede, își potrivî
părul și flaneaua pe umeri și alergă în

grădini. Mîrită ieși din umbra răchi-
toșor și o lăță în brațe. Trezura din
tot trupul și săpăi friga. Ileana, ne-
lăță s-o sărăce, îi întredă cea-a lăță.
Ei etă și prăse să lăcrăse mai tare.
Trezura și-și omăia buzele, stăpîno-
șă-și cu grea cîmă și-și apuse vocea
cîmă-o răzătoare.

— Teo alungat șopti ea moale,
cu-o voce adormită și-și privi cu alăte
și spăimă.

— Nu! nu mai veni să știi. Păci
Măcară în ținele răsă și cu-o dorșe
afășătoare și întredă de amari o privi
alăte în ochi, făcîndă. Bărî time nu
pete. Nu te lăță lăță cu mîmă!

Trecută cîteva clipe și Ileana nu știe
nimic. Se desprinsă din brațele lui
într-une spășite, își străpăni ochii în
palme și întredă în pînă.

Măcară lui poveră capul. Așeză în-
corde, leșă-n, abia mai oșănit.

Și Ileana nu nu scoțea o vorbă. Nu
măi călăte pe umeri și tresărea me-
roș și lăță și se pleca spre alăte. De-
odată își îndreptă amari: se-nălțări și
șopti repede cu o voce acută:

— Ileană, Măcară, așăpă-mă că vrei
și alăte spre oală strîngînd-și fața
de lăcră.

Păși pe cerdac înțet și nu făcă zgorn-
mă și nu făcă casa era sculăndă în
lăcrăre, cășere și șoșe — și lăcrăre
cu mîinile pe lângă perete, deschise așa
și intră în oala cea mare. Cîteva cli-
pe rămăse impertent lîngă prag, în-
lăță, drăgășă, tot așa cum se oprise a-
lăte cînd lăță-și, apăcăt deasupra
măci, sub lăcrăre, și scria cererea de
intrare în colecția în lumină albastră
ca lăță care se cerea prin gemenii,
cu și zănoș, de sus, de sub grădă, o
făcă bețpăcorilor și rece ochii de ghea-
ță și stăntăși lăte. Un mărmăncă de
raze tremura pe grădă și-și cădoșu
deasupra în față: ochii lui se vedea bine,
scăpăta și înțirăre, fîntăno-
mă pe loc și buzele lui parca se mișca într-o
măcă urechăre. „Ce vrei să lăță? Nu
lă rășne! Ipinătu buzele acelea și
șășă o privesc necrețent, rece și-a-
mestătoșă, parca înghetînd-și șingele.
Gîndă-te ce-o să spună omenei!
Ce-or să șpăni ai lăță! Chiar măcă-tă
ce-o să spună!” „Nu-mi pasă! șopti
Ileana deodată șășănit cum un fior de
răzătoare și-șverșare trece prin ea.
Cu răsăne asta nu mai pot! Dacă
mama a potut face oșă ca asta... Am
să mă duc la capătul lumii, să nu le
mai știa nici de mine, să uit tot, tot,
tot...” Și-mărită, se repezi la șipet,
dădu perete într-o parte, le trînit
pe jos în mijlocul casei, deschise ca-
păci cu mîinile tremurînde de in-
cordare șoșe să corobășcă prin
lăcrăre. Erau înțirăre ei, hășmăle,
cămăși, hăște așezate cu grăi și ea
șopti acum o durere crudă, răzună-
toare, să le răvășească pe toate, să
le imprăștie care-ncoșo, să le arunce
prin odaie. Erau lucrurile ei, țesere,
cusute, mișălte în ceasurile tirzi din
noptile de iară, zestrea ei de fată,
și de fiecare lucru o lega cite ceva, o
amintire, un vis numai de ea știut, o
nădejde, ceva adinc și tăinic care
n-avea să se mai împlinească nici-
odată, care se curma acum crud și
definitiv. Cum visase ei în ziua cînd
avea să scoță zestrea asta și și-a in-
ceapă viața ei cea nouă, viața aceea
necunoscută și tulburătoare lîngă el,
cu și se alegea acum din toată închi-
păurea ei! Luă lucrurile care i se pă-
reau cele mai trebuincioșe și le în-
desă cu-nfrigare, cu un fel de ciudă
și de deznădăjduitoare nepăsăre într-o
față de pernă. Cînd isprăvi, se-ncren-
tă și o porni grabnic spre ușă. În prag
se oprî. Mai aruncă o privire lăgășă
prin camera, fîntă cu ură și bălăcără
ochii reci și fișii ai sfîntului lăte și
ieși repede.

Măcară o aștepta în poartă. Fără
o vorbă îi luă boceaua, și-o aruncă
în spate și porni rășănit, leșă în
drum. Ea nu se putu slăpăni și mai
aruncă o privire înapoi. Casa dormea
sub razele lunii ca o vietate ostentă.
Împrejurul ei, poarta, gardul, ograda,
nucul bătrîn păreau acum schimbate,
înstrăinate.

O porni repede. Mergeau alături
fără să se privească, și privind mereu
în stînga și-n dreapta cu teamă, parca
nu nu fie descoperiți de cineva. Ajunși
lîngă pod fără vorbă, ca și cînd ar
fi fost de dinainte înțeleși, părăsîră
drumul și o luară pe cărare. Aici
întinericul era mai mare și singură-
tatea mai adincă. Piriul susura unde-
va foarte aproape lîngă cărare. Cle-
odată îl și zăreau prin rășăte răchi-
toșor aruncînd șclipiri verzi, vineții,
în bătaia lunii. Deasupra se-nălțea

* Fragment din romanul cu același
titlu, care va apărea la ESPLA

AI. I. GHILIA

POEM DESPRE CIFRA 7

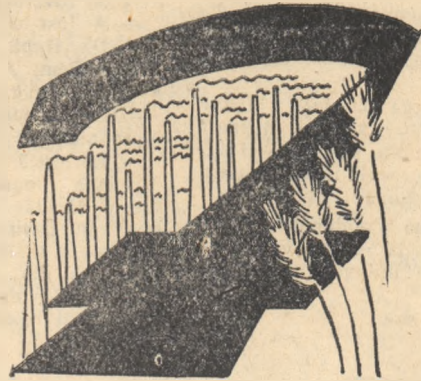
Și iată, cînd saltul de ciută al soarelui
lovește în dunga depărtării
în gînd mi se întorc minunatele cifre:
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7...

Și fiecare cifră îmi este aproape
ca sprincenele iubitei mele
cînd se bucură,
fiecare cifră îmi este aproape
ca mîinile fratelui meu
cînd dă o șarjă rapidă.

Și iată cascada lîă a luminilor
îmi deslușește conturul orașelor noi;
fiecare cifră înseamnă un jurnal
fiecare cifră înseamnă o hidrocentrală
fiecare cifră înseamnă un sputnic
fiecare cifră înseamnă un cîmp destelenit
știi,
fiecare cifră înseamnă pace.

Și iată cînd globul de aur încins al soarelui
îmi colorează ochii cu țării și cu orizonturi
mă gîndesc,
de șapte ori, tovarăși, inimile noastre
vor mai înconșura globul de lumină
al soarelui, și apoi
vor bate dincolo de pragul Comunei.

Nichita STANESCU

PERSPECTIVA

Viturul începe de aici:
de lîngă mîinile tale puternice, aspre,
cu ramurile vinelor sculptate în bronz,
de lîngă surșul tău,
de lîngă inimă.

Și poate că niciodată lumina lui
n-a fost mai aproape, rășfîntă calm în lucruri,
în gesturile tale care atît de firesc desfășoară
orizontul rotund al certitudinii.

Și acum hai să privim
prin fereaștra aceasta de la capătul visului.
Totul ne apare nespun de real, palpabil,
totul e adevărat, sigur, marginile sînt limpezi.
Și parca un auzi pașii mari, apășăți
ai timpului. Au pornit de foarte departe,
de undeva din adîncul întunecos al memoriei,
și acum străbat lumina, se apropie
de străzile acestea late și drepte,
paralele cu visul. Privește
marele oraș al viitorului, arhitectura lui muzicală...
Și oamenii privește-i, cum trec
prin clăra vibrație a zilei, prin timpul mai dens.
Totul a început
de lîngă mîinile lor puternice, aspre,
cu ramurile vinelor sculptate în bronz,
de lîngă surșul lor, de lîngă inimă...
Știm bine că liniile visului nostru
seamnă cu imaginea viitorului
și că vom izbîndi, asemeni acestor oameni...

Da, comunismul începe
de lîngă înțeleștarea mîinilor tale puternice
pe uneltele curajului și ale speranței,
de lîngă surșul tău.

Matei CALINESCU

NOUA GENEZĂ

Credincioșii pe Cel-de-Sus lăudau:
pericele-i negru fiindcă cereașu-și alb,
iar înțeleștărele Domnului n-are hotar.
Dumnezeu dacă-i așa cum spune legenda
a fost un moșnegel cam superficial
care a despărțit apele de pămînturi alandala
și a făcut o lume de mîntuială

o lume cu pustiiuri,
o lume cu războaie,
o lume cu ploșnițe, cu cancer și cu foame;
la Ecuator e mult prea cald,
la poli în schimb dîrdîș de frig.

A dormit apoi fără să pontă pricepe
efortul primului peste
hotărît să fie pasăre,
străduința primului om
să umble ca oamenii pe două picioare.
Oamenii mult mai înțelepți,
s-au hotărît să-l concureze pe Dumnezeu.
Nu șapte zile, e adevărat, ci șapte ani

Modest MORARIU

POEȚI TINERI DE AZI DESPRE ZIUA DE MÎINE

DUPĂ ȘAPTE ANI

După șapte ani oamenii vor număra sputnicii
cum îndrăgostiții stelele, pierzîndu-le șirul. Copiii
vor desena noii sateliți ca altădată noi
luna cu sprincene și mustăți.
După șapte ani: alături de căii gonind
cu nările umplute de vînt
prelungi trenuri aerodinamice vor șfichiu zările, unde
renii caută hrana cu boturile aburînd gheața,
lămii își vor despletii lumina departe peste icebergur,
în adîncul pădurilor de brazi somnorosi
ritmul motoarelor va înălța palate sonore,
și unde cămila caută ochiul apei stîns
vor curge riuri care poartă umbră de pasăre și nor.
După șapte ani
oamenii vor uita înșelesul cuvîntului cancer. Poeții
vor cînta priceperea medicilor
care au învățat să asmută atomii împotriva bolilor.
După șapte ani
eringuri din cîmpuri întinse
vor deveni parcurile orașelor unde uzine
vor crește solemne ca marile catedrale gotice
și vîietul uzinelor, adine
va crește rotund în urechi, mai înalt
ca un cîntec de orgă cu glas de pădure.
După șapte ani, peste fluvii
alte și alte poduri de oțel vor uni malurile
ca o strîngere de mînă.
După șapte ani, pe hartă
geografii vor scrie din nou: „Cetatea oțelului”,
„Cetatea cărbunelui”, „Cetatea îmbrăcămînții”,
„Cetatea automobilelor”. Vor însemna: viaducte,
noi cîmpuri fertile, canale imense.
După șapte ani oamenii vor spune: Pacea
ne-a fost călăuză
așa cum patruzeci și unu ani înainte.
După șapte ani, oamenii din continentul sovietic
vor spune:
întîiul sputnic, luna cu coamă de aur
a vestit lumii victoria noastră
așa cum tunurile Aurorii
au vestit lumii Comunismul.

Petre STOICA

INTR-UN ORAȘ

Prin mijlocul străzii treceam
Ocolînd țepoșele schele
Și-n rîșete dănușam amîndoi,
Băteam din aripi pe gheață,
Intr-un oraș cu case noi.

Vulturi peste vulturi urcau în vădăh
Cărămizile. Doi uriași potriveau o fereaștră
Păreau colonadele zilelor noastre
Intr-un oraș cu case noi.

Ca munți porniți să luncese spre mare,
Înaintaș cartelele profilate pe cer.
„Ce oameni vechi sîntem”, fi-am spus.
„N-am mai trecut pe-aci de ieri!”

Apoi am intrat în casa visată,
Caldă de întinericul cald,
Înaltă de ceasul înalt,
Luminată de mirezmele păcii.
Valsa ninsora în toi.

Și-am ieșit în balcon s-o întîmpinăm,
Intr-un oraș cu case noi.

Barbu CIOCULESCU

SECERA ȘI CIOCĂNUL

Sperînd înălțimea cu stele, două unelte:
Secera și Ciocănul; două unelte simple,
meșterșugite din metalul bărbăției —
statornicie la capătul celor șapte ani,
imagine sigură-a comunismului.

Un ciocan greu și rotund cît un soare de toamnă,
sigur de el ca o strîngere de mînă muncitorească,
prăvălit peste întineric,
dezvelînd cu fine lovitură cizelate
monumental comun al demnității, arcuit în piețele publice.

O seceră destinsă, subțire, feminină,
ca un ris tare, cu toți dinții, dăruit bărbatului,
ca o mînă bronzată încolăcită pe grumazul adevăratului,
ecou repetat al belșugului verii,
cadență a lunii în creșterea tonică-a grînelor.

Un ciocan și o seceră. Împreunare ingenioasă și cuprinzătoare,
semn al izbînzii celor ce știu sfîntenia muncii,
durițate luptei, zarea curbată de foc a belșugului.

Un ciocan pentru-un metalurgist, o seceră pentru-o colhoznică,
un simbol clar pentru toți ochii,
un simbol înălțat pe cea mai înaltă treaptă a lumii.
Și ce adineime capătă lumea îndărătul încrederii lui!

Grigore HAGIU

Modest MORARIU

RAZDANCIUNILE

CAP. 49

ZI GREA

doua zi după sosirea Rafirei, pe inserat, la ușa casei dintre zăpezile de la marginea orașului, prin vântul năprasnic al vântului amestecat cu zăpadă, se auzia ciocănituri. Rafira se opri din lucru, ridică ochii și privi fața bălană a Anastasei pe care se scrisese o umbră de îngrijorare.

— Cum ești, zise Rafira. Fiu! meu nu a făptuit nici o răutate. Dobrogeanca se adănci iarăși în tăcere. Multă vreme își ținu buzele strânse. Soba duidea. Afară vântul voia, invălmășea zăpada și alerga pe cimpul neled și nemărginit din apropiere. Adresându-se mai mult Anastasei decât Rafirei, dobrogeanca spuse: — Am venit să-mi caut fata, pe Ștefana. Sint cleva săptămâni de când nu am mai căpătat știri de la ea. Tinerii din Isar, care se află aici la București la învățătură, și cu Ștefana, ne-au trimis vorbă că i s-a întâmplat o nenorocire.

— O nenorocire? întrebă Anastasa. Ce fel de nenorocire? — Dacă așa ști, v-aș spune, însă mai mult decât atât nu știu nimic. — I cunoșteați adresa? — I-o cunoașteam. Locuia pe Apolodor. — Și ai căutat-o pe Apolodor? — Am căutat-o. Mi s-a spus că s-a mutat pe Dumbrava Roșie. Am căutat-o și pe Dumbrava Roșie. Am intrat de față, de Ștefana. Nu știa nimeni de ea. Am plecat. Când am ajuns în altă stradă, a venit la mine un tânăr și mi-a dat adresa acestei case. L-am întregat dacă aici îl voi găsi fata. Mi-a spus: „Nu. Însă acolo ai putea să afli despre ea”. După multe ochotiri am ajuns aici. Aștept

— Prem multe nu știu nici eu despre Ștefana, zise Miu. — Știi toți mai multe decât mine, spuse Boiana Bogdanof. In orice caz, dumneața știu ce i s-a întâmplat Ștefanei și unde se află. — Tinarul bălan tăcu. Tăcu un timp care tuturor celor din casa dintre zăpezile de la marginea orașului îi se păru nesfârșit de lung. Ochii tinarului bălan se umeziră. Băiatul își mușcă buzele adinc, până îi singerau. Ochii i se uscară. Privi în jos și spuse încet: — Imi e grozav de greu să vorbesc, totuși cred că sint dator să nu-ți ascund nimic. — Boiana Bogdanof luă mîinile băiatului între mîinile ei umflăte și roșii, i le strinse și cu glasul pierit îl întrebă: — Fata mea a murit? — Tinarul blond inclină capul: — Da. — A fost prinsă și omorâtă? — Da, spuse Miu. A fost prinsă și omorâtă. — Aici, la București? — Nu, zise Miu, la Satu Mare. A fost trimisă de partid să ducă niște manifeste la Satu Mare. Acolo a fost arestată împreună cu alți tovarăși în țire care și tovarășul Licu Oroș. Pe ceilalți tovarăși i-au chinuit numai, însă pe tovarășii Ștefana au omorât-o. — A fost chinată? — Da. După cite știu a fost chinată. A tăcut. A păstrat toate tainele. Și a fost omorâtă. — Se cunoaște locul unde a fost îngropată? — Nu. Încă nu se cunoaște.

Boiana Bogdanof rămase multă vreme tăcută, cu obrazul împietrit prins între mîini. Suspina îndelung. Oltazul i se întregi. Se mișcă și se dădu jos din pat. Aținse cu picioarele goale dusumeaua curată. I se păru că o izbește cineva cu o rangă

Miu se întorcea la față Boiana băgă de seamă. Se sprijini în mîini și se ridică. își trase picioarele și i se acoperi cu fusta goasă, lungă și crețată. Anastasa continuă: — Dada Boiana Bogdanof e îngrijorată. I-a ajuns la ureche vestea că Ștefanei i s-ar fi întâmplat o nenorocire. Tinarul bălan zise:

— Om bun, din Dobrogea... Anastasa deschise ușa. O dată cu femeia rebegită de ger intră în săliță vîntul aprig și aduse cu el un vîrtej de zăpadă. Dobrogeanca se scutură de zăpadă. Anastasa nu o întrebă nimic. O pofti cu glas plin în odaie și o rugă să se descaltoarească de vestimentele grele și să se încălzească la foc. Rafira lăsa lucrul și aruncă în sobă cîteva bucăți de lemne. Dobrogeanca își scoase de pe ea gheba groasă și aspiră, fărînească, apoi se dezbrăcă. Capul îi rămase acoperit numai cu un cîmber negru. Se așeză pe un scăunel, lîngă sobă, și întinse mîinile umfăte și roșii și le dezghețea. Rafira și Anastasa se uitau la ea și tăceau. Dobrogeanca să tot fi avuți patruzeci-patruzeci și cinci de ani. Era potrivită de statură și vinjoasă. Avea obraz sănătos, nițelul colțuros și smead iar ochii mari și negri ca smoala. Femeia străină își trase mîinile de lîngă sobă și începu să și le trece una de alta. Spuse: — Mă furnică... — Se vede că au fost tare înghețate. — Au fost. Cel mai mult însă mi-au înghețat picioarele. — Așa se întîmplă totdeauna cînd mergi drum lung, zise Rafira. Picioarele îngheată os. — Ii privi rău picioarele. Dobrogeanca era încălțată cu bocanci bărbătești. Anastasa îi spuse: — Ai fi bine dacă ți-ai scoate bocancii. Ți s-ar dezgheța mai repede picioarele. Dobrogeanca încercă să-și dezlege șireturile. Degetele umfăte și roșii n-o slujiră indeajuns. — Da-mi voie să te ajut, spuse Rafira. Se aplecă, desfăcu șireturile și-i trase bocancii. Dobrogeanca își pipăi gleznetele și degetele picioarelor. Zise: — Parcă n-ar mai fi ale mele. Nici nu le mai simt. Parcă ar fi de lemn. Rafira îi scoase și ciorapii groși, de lînă. Picioarele femeii erau albe ca zăpada, ca și cum ar fi fost cu totul lipsite de sînge. — S-ar putea să-ți fi degerat picioarele, spuse Anastasa. — S-ar putea, spuse dobrogeanca, fără nici un fel de părere de rău în glas. Li s-a mai întîmplat și altora. — Dar de unde ești dumneața? o laoddi Rafira. — Din Dobrogea, de la Isar. Anastasa tresări și o întrebă repede: — Și de cînd ai plecat dumneața de acasă? — De la Isar? De la Isar am plecat acum trei zile. Era o vreme grozav de urtă. Mai urtă decît pe aici. Văluca de turbă peste noi invălmășea noian de zăpadă peste toată Dobrogea, iar marea... Marea urta și sfărîma de fîrme valuri mai înalte decît casa. Pînă la Constanța nu am avut necaz. M-a adus bărbatul cu sania. Nu am avut necaz nici pînă la Cernavodă. Necazul l-am avut pe Bărgan. Trenul a fost prins și sînt în cîmp de viscol două zile și două nopți. Acolo am înghețat. Mă mir că nu m-am prăpădit de tot. Rafira și Anastasa o luară și o întinșerău pe pat. Anastasa pregăti și-i dădu să bea ceai fierbinte iar Rafira îi îngrijii și-i oboli picioarele.

După ce dobrogeanca își mai veni în fire, femeia din Condor o întrebă la București cum se simte dumneața. — Cum e vremea aici de cîinoasă? Dobrogeanca își strînse buzele uscate și plensite de ger și căută ochii tinerii gazde. Anastasa îi înfelese gîndul și, la rîndul ei, spuse: — Da, da, odată ce ai venit la noi și te-ai ostenit să ne cauți și să ne găsești tocmă aici, la marginea orașului, poate că ar fi potrivit să ne spui ce supărăre îți rodește inima, ca să te putem ajuta. Sintem oameni sărîtori și dacă o să fie nevoale să te ajutam, n-o să ne codim. Dobrogeanca nu se grăbi să răspundă. Nici Anastasa. Vreme îndelungă își trecă mîinile una de alta și își strînse buzele albe, uscate și crăpate de ger și abia într-un tîrziu se buzură să deschidă gura: — Nu am venit de plăcere de a vedea orașul. L-am văzut altă dată vara, pe timp frumos. Noi, oamenii de la țară, nu plecăm la drum de plăcere de a pleca la drum, ci numai cînd avem treabă. — Mi-am închis pur, zise Rafira, că aici eu n-am venit de plăcere. Eu mă întorc din Maramureș, din mîinile de la Condor. M-a pus pe drumuri nevasta. Hîl meu Licu a fost arestat și s-a închis la Satu Mare. Acolo i-au chinat cu pe Domnul nostru Isus Christos, numai că nu l-au dat să se bîntuie amară și nu mi l-au răstogit pe cruce. Și... Și de cleva timp l-au lăsat aici, la București. S-aude că-l duc proces. Se mai face și altora proces. — Dar nu răstăgii a făptuit Nul du-

să-mi spuneți dacă știți ceva. Pe fata mea o cheamă Ștefana Bogdanof și e studentă. Pe mine Boiana Bogdanof mă cheamă. Și, cum v-am mai spus, sint de la Isar, din Dobrogea. — Acum îi veni rîndul Anastasei să se adăncească în tăcere. Rafira o întrebă de dobrogeanca: — Dumneața ești bulgarcă? — Da, îi răspunse Boiana Bogdanof. Sint bulgarcă. In Dobrogea trăiesc și bulgari. Rafira auzise pe cînd lucra la locanța domnului Mateu, la Satu Mare, că inspectorul Grunz ar fi omorât o studentă, o bulgăroaică, venită de la București, și că ar fi aruncat-o în apa rîului de lîngă oraș. Bănui că femeia care sta lîngă pat, cu mîinile umflăte și roșii și cu picioarele degerate, ar putea să fie mîma neretică a fetei ucise de Grunz. Nu își închis pur în tăcere de pînă ce lîngă ei o cunoscu pe fata aceea și că se și îndrăgostise de ea. Totuși, inima uscată i se uscă și mai mult. Își simți inima în piept, grea cît un bolovan. Să-și spună dobrogeancii din Isar ceea ce auzise la Satu Mare despre studenta bulgăroaică ucisă de Grunz? Dar dacă bănuiala ei nu era întregată? Tăcu. Anastasa spuse: — Eu o cunosco pe Ștefana Bogdanof însă nu așa putea să-ți spun nimic, nici dacă se află în București și la ce adresă, și nici dacă o fi plecată pe undeva, prin provincie. Uneori pleacă pentru o săptămîni ori pentru două. Nu peste mult va veni frate-meu. Poate că el știe ce este cu Ștefana. Pînă atunci, ar fi bine dacă nu te-ai lăsa prădat îngrijorării. — Știrea care a ajuns pînă la noi la Isar nu era bună. A vrut să vină la București soțul meu, însă nu a e-

de fier peste picioare și i le retează. Nu tipă. Nici nu se prăbui. O întrebă pe Anastasa: — Am umblat pe multe străzi astăzi. A mai fost și viscolul. Nu știu încotro e Răsăritul, spune-mi, te rog, încotro e Răsăritul? — Anastasa îi arată cu mîna fereastră. Boiana Bogdanof ingenucinea. I se umplură ochii de lacrimi. Își împreună mîinile și începu să se roage pe șoptite: — Iartă, Doamne, greșelile Ștefanei. Primește, Doamne, la sinul tău sufletul curat al Ștefanei mele... Începu să se roage lîngă Boiana Bogdanof și Rafira Oroș. Afară iar se întregi și se asprea. Vîntul sălbatic invălmășea zăpada, o aduna pe lîngă uluci și pe lîngă case și o alunga pe cîmpul nesfârșit de sub nesfârșit cer al nopții. Undeva, mai departe, se auziră glasuri de copii prănșuri de frig: — Steaua Domnului... Steaua... Cine primește Steaua... în jurnalul secret al lui Darie. „25 decembrie 1939. Seara. M-am trezit și astăzi tot înainte de a se lumina de ziua. Tot vîntul vîntului m-a trezit. M-am dus la terestră. Am tras pe de-așu și m-am uitat afară. N-am mai văzut luna. Nici stelele nu le-am mai văzut. Cerul se acoperise iarăși cu nori. Ninsoră se prăvălea din cerul negru asupra orașului adormit și făcut. Vîntul o invălmășea în vîrtejuri. Am aprins lumina și m-am uitat în oglindă. Pentru inția oară am

observat că am fire albe în barbă. Am pogrorit ca de obicei scara și m-am spălat cu zăpadă. Cînd, după zece minute m-am întors în odaie, am găsit-o pe Barbara îmbrăcată numai cu un halat galben de mătăsă. — Ce cauți la mine? Nu te-am chemat. — Probabil că glasul meu arăta supărare. Barbara mi-a spus: — Te-am auzit cînd ai ieșit să te speli cu zăpadă. — Ei, și? — Aseară am băgat de seamă că ți-a plăcut mazurca. Am venit să-ți mămi cînt o dată. — Dar ce crezi dumneața, Barbara, că eu nu mai am și altă treabă decît să te aud cîntînd? — Și-a ridicat vîntul nasului în sus și a început să rîdă. Avea ris tînar, sănătos și obraznic. — Nu plec pînă nu-ți cînt măcar o dată mazurca. — Bine! Dar altă dată să nu mai vii cheamată! Mă supără. Și cînd mă supără... — Injurî? — Nu, zise Miu, la Satu Mare. A fost trimisă de partid să ducă niște manifeste la Satu Mare. Acolo a fost arestată împreună cu alți tovarăși în țire care și tovarășul Licu Oroș. Pe ceilalți tovarăși i-au chinuit numai, însă pe tovarășii Ștefana au omorât-o. — A fost chinată? — Da. După cite știu a fost chinată. A tăcut. A păstrat toate tainele. Și a fost omorâtă. — Se cunoaște locul unde a fost îngropată? — Nu. Încă nu se cunoaște.

Boiana Bogdanof rămase multă vreme tăcută, cu obrazul împietrit prins între mîini. Suspina îndelung. Oltazul i se întregi. Se mișcă și se dădu jos din pat. Aținse cu picioarele goale dusumeaua curată. I se păru că o izbește cineva cu o rangă

— Nu, Dar de ce trebuia să mă duc la biserică, domnule doctor? — Auzi întrebare! Cum de ce să te duci la biserică, domnule? Astăzi e Crăciunul. Orice creștin se duce la biserică și se roagă lui Dumnezeu. — Dumneața ai fost? — Am fost. Cu doamna. Noi nu scapăm o dumnică fără să ne ducem la biserică, necum o sîrbătoare atîi de mare cum este sînta zi a nașterii Domnului. — Nu obișnuiesc. — Dumnil doctor Ludus m-a muștrătat aproape o jumătate de oră ca un judecător, dar vorbind cu plăcere, ca un avocat de mare clasă. I-am și spus-o: — Nu te supăra, domnule doctor. Te-am ascultat cu răbdare. Te-a împodobit destul cu frumosul dar al elocvenței. Cum de nu a ieșit din dumneața un avocat? Ai fi ajuns să cîștigi mare lămură. — Noi, Ludusii, mi s-a deslășuit doctorul, sintem cînti înrăi. Eu mi s-a dat mai tînar dintre ei. Celăliți patru au devenit avocați. Părinții mi se că să saturea lumea de atîta avocați Ludusii, eu am luat hotărîrea să mă fac doctor. La frații mei, oamenii auzînd-o vorbind, cască gura. La mine oamenii cască gura ca să le scot dinții care îi dor ori măselele omorîte.

Mi-am dat seama că domnul doctor Ludus a glumit și am ris cu poftă. Aceasta i-a dat mare satisfacție gazdei mele. M-a bătut pe umăr și mi-a spus: — Dacă doamna Ludus o să fie de acord cu mine, o voi trimite să te poftescă să te masa de prînz cu noi. Nu trebuie să te jenezi. Consumația se pune la socoteală. Gîndindu-mă că aș fi silit să ascult anecdote, glume ardelenești și slăvuri, m-a cuprins teama. I-am răspuns repede: — Vă mulțumesc. Însă am făgădui să fiu companie altor persoane. Domnul doctor Ludus i-a părut rău. — Poate cu altă ocazie. — Cu altă ocazie, da. — S-a uitat la ceas. A zis: — Se apropie ora unu. La un halat pe dumneața și vino la fereastră. — Mi-am pus niște papuci în picioare și am luat pe umeri halatul. M-am dus la fereastră lîngă domnul doctor Ludus. — Vrei să-mi arăți cum viscolule? Intră-adevăr, e minunată priveștiștea. Viscolule frumos. — Lîngăte peste drum, m-a îndemnat doctorul. Nu se admite, domnule, să locuiești pe strada Rinocerului și să nu cunoști tainele acestei străzi. — M-am uitat peste drum și am văzut o casă mare, boierească, cu marchiză și cu un singur cat, cum se construieseră destule, în acest ameflor București, prin preajma anului 1900, cînd eu încă nu venisem pe lume. Curtea era mare. In fund, grajd pentru cai și odăi pentru slugi. — Casa boierească, am zis, cu gard dinău cu nuc și meri bătrîni. E plin orașul de asemenea case și de asemenea grădini. Ce vezi dumneața deosebit aici? Și despre ce fel de taine poate fi vorba? Sint lipsit de fantele și nici să ghicesc nu mă pricep. — La fereastră din spate strada perdede sint trase, mi-a atras atenția doctorul Ludus. — Nimeni mă firese, domnule doctor. Viscolule... — Perdelele rămîn todeauna lăstate. — No să-mi spui acum că această frumoasă casă este pustie sau că o populăză fațomeli! Coșurile, toate puru, lunge.

— Dar ce crezi dumneața, Barbara, că eu nu mai am și altă treabă decît să te aud cîntînd? — Și-a ridicat vîntul nasului în sus și a început să rîdă. Avea ris tînar, sănătos și obraznic. — Nu plec pînă nu-ți cînt măcar o dată mazurca. — Bine! Dar altă dată să nu mai vii cheamată! Mă supără. Și cînd mă supără... — Injurî? — Nu, zise Miu, la Satu Mare. A fost trimisă de partid să ducă niște manifeste la Satu Mare. Acolo a fost arestată împreună cu alți tovarăși în țire care și tovarășul Licu Oroș. Pe ceilalți tovarăși i-au chinuit numai, însă pe tovarășii Ștefana au omorât-o. — A fost chinată? — Da. După cite știu a fost chinată. A tăcut. A păstrat toate tainele. Și a fost omorâtă. — Se cunoaște locul unde a fost îngropată? — Nu. Încă nu se cunoaște.

Boiana Bogdanof rămase multă vreme tăcută, cu obrazul împietrit prins între mîini. Suspina îndelung. Oltazul i se întregi. Se mișcă și se dădu jos din pat. Aținse cu picioarele goale dusumeaua curată. I se păru că o izbește cineva cu o rangă

— Nu, Dar de ce trebuia să mă duc la biserică, domnule doctor? — Auzi întrebare! Cum de ce să te duci la biserică, domnule? Astăzi e Crăciunul. Orice creștin se duce la biserică și se roagă lui Dumnezeu. — Dumneața ai fost? — Am fost. Cu doamna. Noi nu scapăm o dumnică fără să ne ducem la biserică, necum o sîrbătoare atîi de mare cum este sînta zi a nașterii Domnului. — Nu obișnuiesc. — Dumnil doctor Ludus m-a muștrătat aproape o jumătate de oră ca un judecător, dar vorbind cu plăcere, ca un avocat de mare clasă. I-am și spus-o: — Nu te supăra, domnule doctor. Te-am ascultat cu răbdare. Te-a împodobit destul cu frumosul dar al elocvenței. Cum de nu a ieșit din dumneața un avocat? Ai fi ajuns să cîștigi mare lămură. — Noi, Ludusii, mi s-a deslășuit doctorul, sintem cînti înrăi. Eu mi s-a dat mai tînar dintre ei. Celăliți patru au devenit avocați. Părinții mi se că să saturea lumea de atîta avocați Ludusii, eu am luat hotărîrea să mă fac doctor. La frații mei, oamenii auzînd-o vorbind, cască gura. La mine oamenii cască gura ca să le scot dinții care îi dor ori măselele omorîte.

Mi-am dat seama că domnul doctor Ludus a glumit și am ris cu poftă. Aceasta i-a dat mare satisfacție gazdei mele. M-a bătut pe umăr și mi-a spus: — Dacă doamna Ludus o să fie de acord cu mine, o voi trimite să te poftescă să te masa de prînz cu noi. Nu trebuie să te jenezi. Consumația se pune la socoteală. Gîndindu-mă că aș fi silit să ascult anecdote, glume ardelenești și slăvuri, m-a cuprins teama. I-am răspuns repede: — Vă mulțumesc. Însă am făgădui să fiu companie altor persoane. Domnul doctor Ludus i-a părut rău. — Poate cu altă ocazie. — Cu altă ocazie, da. — S-a uitat la ceas. A zis: — Se apropie ora unu. La un halat pe dumneața și vino la fereastră. — Mi-am pus niște papuci în picioare și am luat pe umeri halatul. M-am dus la fereastră lîngă domnul doctor Ludus. — Vrei să-mi arăți cum viscolule? Intră-adevăr, e minunată priveștiștea. Viscolule frumos. — Lîngăte peste drum, m-a îndemnat doctorul. Nu se admite, domnule, să locuiești pe strada Rinocerului și să nu cunoști tainele acestei străzi. — M-am uitat peste drum și am văzut o casă mare, boierească, cu marchiză și cu un singur cat, cum se construieseră destule, în acest ameflor București, prin preajma anului 1900, cînd eu încă nu venisem pe lume. Curtea era mare. In fund, grajd pentru cai și odăi pentru slugi. — Casa boierească, am zis, cu gard dinău cu nuc și meri bătrîni. E plin orașul de asemenea case și de asemenea grădini. Ce vezi dumneața deosebit aici? Și despre ce fel de taine poate fi vorba? Sint lipsit de fantele și nici să ghicesc nu mă pricep. — La fereastră din spate strada perdede sint trase, mi-a atras atenția doctorul Ludus. — Nimeni mă firese, domnule doctor. Viscolule... — Perdelele rămîn todeauna lăstate. — No să-mi spui acum că această frumoasă casă este pustie sau că o populăză fațomeli! Coșurile, toate puru, lunge.

— Dar ce crezi dumneața, Barbara, că eu nu mai am și altă treabă decît să te aud cîntînd? — Și-a ridicat vîntul nasului în sus și a început să rîdă. Avea ris tînar, sănătos și obraznic. — Nu plec pînă nu-ți cînt măcar o dată mazurca. — Bine! Dar altă dată să nu mai vii cheamată! Mă supără. Și cînd mă supără... — Injurî? — Nu, zise Miu, la Satu Mare. A fost trimisă de partid să ducă niște manifeste la Satu Mare. Acolo a fost arestată împreună cu alți tovarăși în țire care și tovarășul Licu Oroș. Pe ceilalți tovarăși i-au chinuit numai, însă pe tovarășii Ștefana au omorât-o. — A fost chinată? — Da. După cite știu a fost chinată. A tăcut. A păstrat toate tainele. Și a fost omorâtă. — Se cunoaște locul unde a fost îngropată? — Nu. Încă nu se cunoaște.

Boiana Bogdanof rămase multă vreme tăcută, cu obrazul împietrit prins între mîini. Suspina îndelung. Oltazul i se întregi. Se mișcă și se dădu jos din pat. Aținse cu picioarele goale dusumeaua curată. I se păru că o izbește cineva cu o rangă

— Nu, Dar de ce trebuia să mă duc la biserică, domnule doctor? — Auzi întrebare! Cum de ce să te duci la biserică, domnule? Astăzi e Crăciunul. Orice creștin se duce la biserică și se roagă lui Dumnezeu. — Dumneața ai fost? — Am fost. Cu doamna. Noi nu scapăm o dumnică fără să ne ducem la biserică, necum o sîrbătoare atîi de mare cum este sînta zi a nașterii Domnului. — Nu obișnuiesc. — Dumnil doctor Ludus m-a muștrătat aproape o jumătate de oră ca un judecător, dar vorbind cu plăcere, ca un avocat de mare clasă. I-am și spus-o: — Nu te supăra, domnule doctor. Te-am ascultat cu răbdare. Te-a împodobit destul cu frumosul dar al elocvenței. Cum de nu a ieșit din dumneața un avocat? Ai fi ajuns să cîștigi mare lămură. — Noi, Ludusii, mi s-a deslășuit doctorul, sintem cînti înrăi. Eu mi s-a dat mai tînar dintre ei. Celăliți patru au devenit avocați. Părinții mi se că să saturea lumea de atîta avocați Ludusii, eu am luat hotărîrea să mă fac doctor. La frații mei, oamenii auzînd-o vorbind, cască gura. La mine oamenii cască gura ca să le scot dinții care îi dor ori măselele omorîte.

Mi-am dat seama că domnul doctor Ludus a glumit și am ris cu poftă. Aceasta i-a dat mare satisfacție gazdei mele. M-a bătut pe umăr și mi-a spus: — Dacă doamna Ludus o să fie de acord cu mine, o voi trimite să te poftescă să te masa de prînz cu noi. Nu trebuie să te jenezi. Consumația se pune la socoteală. Gîndindu-mă că aș fi silit să ascult anecdote, glume ardelenești și slăvuri, m-a cuprins teama. I-am răspuns repede: — Vă mulțumesc. Însă am făgădui să fiu companie altor persoane. Domnul doctor Ludus i-a părut rău. — Poate cu altă ocazie. — Cu altă ocazie, da. — S-a uitat la ceas. A zis: — Se apropie ora unu. La un halat pe dumneața și vino la fereastră. — Mi-am pus niște papuci în picioare și am luat pe umeri halatul. M-am dus la fereastră lîngă domnul doctor Ludus. — Vrei să-mi arăți cum viscolule? Intră-adevăr, e minunată priveștiștea. Viscolule frumos. — Lîngăte peste drum, m-a îndemnat doctorul. Nu se admite, domnule, să locuiești pe strada Rinocerului și să nu cunoști tainele acestei străzi. — M-am uitat peste drum și am văzut o casă mare, boierească, cu marchiză și cu un singur cat, cum se construieseră destule, în acest ameflor București, prin preajma anului 1900, cînd eu încă nu venisem pe lume. Curtea era mare. In fund, grajd pentru cai și odăi pentru slugi. — Casa boierească, am zis, cu gard dinău cu nuc și meri bătrîni. E plin orașul de asemenea case și de asemenea grădini. Ce vezi dumneața deosebit aici? Și despre ce fel de taine poate fi vorba? Sint lipsit de fantele și nici să ghicesc nu mă pricep. — La fereastră din spate strada perdede sint trase, mi-a atras atenția doctorul Ludus. — Nimeni mă firese, domnule doctor. Viscolule... — Perdelele rămîn todeauna lăstate. — No să-mi spui acum că această frumoasă casă este pustie sau că o populăză fațomeli! Coșurile, toate puru, lunge.

SINTAMARE

Intrebându-l, Pitroc își păstrase zîmbetul. Zîmbi și Aramic Tair și-i răspunde limpede:

— De șapte ani. Poate chiar de șapte ani și jumătate.

— Domnul Dragan ne-a mărturisit aici că nu te cunoaște prea bine pe dumneata. Oare domnul Dragan a spus adevărul?

— Nu, zise Tair, domnul Dragan mă cunoaște bine. Mă cunoaște chiar foarte bine. Mă mir că se poartă cum se poartă.

— Îl auzi pe domnul Tair, domnul Dragan?

— Îl auzi, însă nu cred ceea ce aud. Eu și domnul Tair ne cunoaștem destul de puțin, iar că despre comportarea mea, nu domnul Tair are găsirea sa calităte.

— Domnule, zise Pitroc, sintem cu toții oameni de lume. Vă rog pe amîndoi să înțelegeți că nu are nici un rost să vă contraziceți și să încercați să mă inducăți în eroare. De la dumneavoastră sau de la alții, pînă la urmă eu tot voi afla adevărul care vă privește și pe care îl caut.

Aramic Tair îl întrebă pe primul procuror:

— Îmi dai voie să vorbesc?

— Da, chiar te invit.

— Eu nu mă pot pune de acord cu domnul Dragan. Eu sînt hotărît să vă răspund cînd și la toate întrebările pe care mi le veți pune. Nu mi-e teamă nici de dumneavoastră, nici de justiția pe care o reprezentați aici. Sfătuiți deci pe domnul Dragan să se pună dumnealui de acord cu mine. Atunci totul, dar absolut totul, va fi clar.

Pitroc zise:

— Domnule Dragan, atît eu cît și domnul judecător de instrucție Tretin, aici de față, te sfătuim să îți înțelegi omul pe care îl ai în fața ta și să faci un acord. Îngreunezi situația, lată, astăzi e sînta zi a nașterii Domnului. Toată lumea petrece. Toată lumea se odihnește. Nimeni nu ne pierde timpul în tribunal. Și aceasta, din cauza dumitale, mai ales din cauza încăpățînării dumitale.

Alion Dragan rămase calm și rece. Spuse:

— Nu v-am rugat eu să mă confrunți astăzi cu domnul Tair. Era timp și mie și poimîine. N-au intrat zilele în mine.

— Primul procuror Pitroc se indignă:

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Tei care îl amenințaseră cu șurubii și-l dezbăcaseră. În fond, Rică și Chiri, a se mulțumiseră cu pușca. Dar cine îl putea asigura pe el, pe bancher, că peste un ceas ori peste o zi nu va fi trimis din nou la beci și lăsat la discreția altor definiți care l-ar putea asatina? Desigur că da, în astfel de mijloace făcuse aluzie primul procuror. Se hotărî să tacă, sau, în cel mai rău caz să vorbească pușca.

Judecătorul de instrucție Tretin i se adresă lui Pitroc:

— Domnule prim-procuror, vă rog să-mi îndugați să-i pun și eu o întrebare domnului Aramic Tair.

— Poftim, puneți, domnule judecător.

— Domnule, ai putea să ne spui ce fel de relații există între dumneata și răposata Tia Cudalbu?

— Levantîm se intrînda ca și cum ar fi fost cuprins brusc de o adîncă durere, lăsă ochii în jers și spuse:

— Întrebarea este mult prea delicată. Nu cred că ar fi potrivit să vă dau un răspuns cînd, de față cu domnul Dragan.

— Tocmai de aceea îi-a pus domnul judecător, pentru că e delicat. Întrebarea este delicată și vreau să-l auză și pe domnul Dragan. Să-l auză și pe domnul Dragan.

— Mă rog, dacă nu se poate altfel, voi vorbi. Permiteți-mi însă ca înainte de a mărturisi adevărul în această chestiune, să-mi cer scuze memoriei răposatei Tia Cudalbu și să vă declar că mărturisirea o fac silii de împrejurări neobișnuite.

— S-a luat notă, zise Pitroc.

— Am iubit-o mult pe răposata Tia Cudalbu și a fost mîntoasă mea cu un an înainte ca răposata să-l fi cunoscut pe domnul Dragan.

— Bancherul se cutremură și gemu. Nici Pitroc, nici Tretin și nici măcar Aramic Tair nu-l luară în seamă gemutul. Tretin îl întrebă pe Tair:

— Relațiile dumitale cu Tia Cudalbu au continuat și după ce aceluia a căzut în mrejele domnului Dragan?

— Răspunsul turcului căzu limpede:

— Firește. Au continuat. În această privință eu nu sînt robul nici unei preîudecări.

— Bancherul gemu din nou. Pitroc se întoarse spre el și sălăui:

— Fii calm, domnule Dragan, fii calm. Astăzi e o zi grea pentru noi toți. Toți trebuie să fim calmi. Altfel nu ajungem la nici un rezultat.

— Dă-ne amănunte, domnule Tair, dă-ne cit mai multe amănunte, stăruie judele instructor; avem nevoie de cit mai multe amănunte.

— Amănunte! Ar fi să vă fur prea mult timp. De vreme ce m-ați arestat, presupun că nu vă-ți mulțumim unul cu altul.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Pitroc.

— De vreme ce m-ați arestat, presupun că mi-ați spus unei amănunțite percheziții și apartamentului în care locuim la hotel Splendid.

— Presupunerea dumitale este îndreptățită, domnule Tair.

— Atunci, domnule judecător, este neîndoișo că ați găsit în bagajele mele și colecția scrisorilor pe care mi le-a trimis, în rîstimp de trei ani, Tia Cudalbu. Dacă vă veți da ostenala să le citiți, veți afla toate amănuntele pe care le dorii, ba chiar mai multe. Eu am găsit foarte interesante scrisorile Tiei Cudalbu. Le reciteam uneori. De aceea le și purtam cu mine.

— Nu am dat în bagajele dumitale peste scrisorile răposatei Tia Cudalbu.

Aramic Tair începu să rîdă cu poftă. Zise:

— Înseamnă că nu ați percheziționat bagajele mele cu atenție. Unui judecător de Instrucție de la Istanbul nu i-ar fi scăpat nimic. Relații percheziția și căutați scrisorile. Peș în fața lor domnul Dragan va recunoaște multe lucruri din cele pe care astăzi le tînuie.

— O vom rețina, spuse Tretin, fără îndoială că o vom rețina. Pînă atunci însă dați-ne câteva amănunte.

— Vă rog, nu insistați, domnule judecător. Dacă aș vorbi așa cum imi

în timp ce Aramic Tair vorbea, judecătorul de instrucție Tretin i se acri alți de mult sufletul, înțic îl în silă de propria viață. Îl trecură prin țintă într-o clipă, femeile pe care le cunoașea și care acceptaseră apropierea lui: o mare splăcite, căzătorii urdușoare, jigăriții și lepădături. Îl urî pe înarmat și bogatul levantin mai mult chiar decît pe Alion Dragan. Primul procuror citi în ochii judecătorului de instrucție mînia și ura și dorința aprinsă de a-l săcii pe Tair cu noi întrebări. Îl făcea semn să se astîmpere. Triumful

— Se alți în acest carnet trei rubrici: 1) Amicis, ut juvent; 2) Inimicus, ne impediatur; 3) Catellis, ne latrent... Așadar: Pentru amici, să mă ajute; Pentru inamici, să nu mă împiedice; Pentru căței, să nu mă latre... Este clar?

— Da, spuse primul procuror Milea Pitroc, pînă aici totul este cit se poate de clar. Dar mai departe? Descifrează-ne ce ai însemnat mai departe.

— Voi descifra, însă înainte de aceasta, aș mai avea ceva de spus.

— Poftim, spune... Și dacă dorești, poți lua loc pe scaun. Să nu ne crezi lipsiți de bună creștere.

— Mulțumesc.

Aramic Tair luă un scaun, îl încercă să vadă dacă nu cumva e prea subred, apoi se așeză.

— Eu, așa cum bine știți, sînt om de afaceri. Afacerile pe care le închei într-o țară sau alta nu le închei de dragul ochilor oamenilor din acea țară, ci din interes. Fac afaceri ca să câștig banii, ca să-mi măresc capitalul.

— Domnule prim-procuror, vă rog, împrumutați-mi pentru câteva momente carnetul să vă descifrez conținutul lui.

— Primul procuror i-l întinse spunîndu-i:

— Te fac atent, domnule Tair, că încercarea de a-l distruge nu-ți va aduce nici un folos. Carnetul dumitale a fost fotografiat pagină cu pagină.

— Nici nu m-am gândit la așa ceva, domnule prim-procuror. De altfel, la rîndul meu, în să vă comunic că în arhiva birourilor mele din Istanbul se găsește un carnet asemănător, al cărui conținut este adîncă cu al acestui.

— Zicînd acestea luă carnetul din mîna primului procuror Pitroc și deschizîndu-l spuse:

— Se alți în acest carnet trei rubrici: 1) Amicis, ut juvent; 2) Inimicus, ne impediatur; 3) Catellis, ne latrent... Așadar: Pentru amici, să mă ajute; Pentru inamici, să nu mă împiedice; Pentru căței, să nu mă latre... Este clar?

— Da, spuse primul procuror Milea Pitroc, pînă aici totul este cit se poate de clar. Dar mai departe? Descifrează-ne ce ai însemnat mai departe.

— Voi descifra, însă înainte de aceasta, aș mai avea ceva de spus.

— Poftim, spune... Și dacă dorești, poți lua loc pe scaun. Să nu ne crezi lipsiți de bună creștere.

— Mulțumesc.

Aramic Tair luă un scaun, îl încercă să vadă dacă nu cumva e prea subred, apoi se așeză.

— Eu, așa cum bine știți, sînt om de afaceri. Afacerile pe care le închei într-o țară sau alta nu le închei de dragul ochilor oamenilor din acea țară, ci din interes. Fac afaceri ca să câștig banii, ca să-mi măresc capitalul.

— Nu mă pot pune de acord cu domnul Dragan. Eu sînt hotărît să vă răspund cînd și la toate întrebările pe care mi le veți pune. Nu mi-e teamă nici de dumneavoastră, nici de justiția pe care o reprezentați aici. Sfătuiți deci pe domnul Dragan să se pună dumnealui de acord cu mine. Atunci totul, dar absolut totul, va fi clar.

Pitroc zise:

— Domnule Dragan, atît eu cît și domnul judecător de instrucție Tretin, aici de față, te sfătuim să îți înțelegi omul pe care îl ai în fața ta și să faci un acord. Îngreunezi situația, lată, astăzi e sînta zi a nașterii Domnului. Toată lumea petrece. Toată lumea se odihnește. Nimeni nu ne pierde timpul în tribunal. Și aceasta, din cauza dumitale, mai ales din cauza încăpățînării dumitale.

Alion Dragan rămase calm și rece. Spuse:

— Nu v-am rugat eu să mă confrunți astăzi cu domnul Tair. Era timp și mie și poimîine. N-au intrat zilele în mine.

— Primul procuror Pitroc se indignă:

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Tei care îl amenințaseră cu șurubii și-l dezbăcaseră. În fond, Rică și Chiri, a se mulțumiseră cu pușca. Dar cine îl putea asigura pe el, pe bancher, că peste un ceas ori peste o zi nu va fi trimis din nou la beci și lăsat la discreția altor definiți care l-ar putea asatina? Desigur că da, în astfel de mijloace făcuse aluzie primul procuror. Se hotărî să tacă, sau, în cel mai rău caz să vorbească pușca.

Judecătorul de instrucție Tretin i se adresă lui Pitroc:

— Domnule prim-procuror, vă rog să-mi îndugați să-i pun și eu o întrebare domnului Aramic Tair.

— Poftim, puneți, domnule judecător.

— Domnule, ai putea să ne spui ce fel de relații există între dumneata și răposata Tia Cudalbu?

— Levantîm se intrînda ca și cum ar fi fost cuprins brusc de o adîncă durere, lăsă ochii în jers și spuse:

— Întrebarea este mult prea delicată. Nu cred că ar fi potrivit să vă dau un răspuns cînd, de față cu domnul Dragan.

— Tocmai de aceea îi-a pus domnul judecător, pentru că e delicat. Întrebarea este delicată și vreau să-l auză și pe domnul Dragan. Să-l auză și pe domnul Dragan.

— Mă rog, dacă nu se poate altfel, voi vorbi. Permiteți-mi însă ca înainte de a mărturisi adevărul în această chestiune, să-mi cer scuze memoriei răposatei Tia Cudalbu și să vă declar că mărturisirea o fac silii de împrejurări neobișnuite.

— S-a luat notă, zise Pitroc.

— Am iubit-o mult pe răposata Tia Cudalbu și a fost mîntoasă mea cu un an înainte ca răposata să-l fi cunoscut pe domnul Dragan.

— Bancherul se cutremură și gemu. Nici Pitroc, nici Tretin și nici măcar Aramic Tair nu-l luară în seamă gemutul. Tretin îl întrebă pe Tair:

— Relațiile dumitale cu Tia Cudalbu au continuat și după ce aceluia a căzut în mrejele domnului Dragan?

— Răspunsul turcului căzu limpede:

— Firește. Au continuat. În această privință eu nu sînt robul nici unei preîudecări.

— Bancherul gemu din nou. Pitroc se întoarse spre el și sălăui:

— Fii calm, domnule Dragan, fii calm. Astăzi e o zi grea pentru noi toți. Toți trebuie să fim calmi. Altfel nu ajungem la nici un rezultat.

— Dă-ne amănunte, domnule Tair, dă-ne cit mai multe amănunte, stăruie judele instructor; avem nevoie de cit mai multe amănunte.

— Amănunte! Ar fi să vă fur prea mult timp. De vreme ce m-ați arestat, presupun că nu vă-ți mulțumim unul cu altul.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Pitroc.

— De vreme ce m-ați arestat, presupun că mi-ați spus unei amănunțite percheziții și apartamentului în care locuim la hotel Splendid.

— Presupunerea dumitale este îndreptățită, domnule Tair.

— Atunci, domnule judecător, este neîndoișo că ați găsit în bagajele mele și colecția scrisorilor pe care mi le-a trimis, în rîstimp de trei ani, Tia Cudalbu. Dacă vă veți da ostenala să le citiți, veți afla toate amănuntele pe care le dorii, ba chiar mai multe. Eu am găsit foarte interesante scrisorile Tiei Cudalbu. Le reciteam uneori. De aceea le și purtam cu mine.

— Nu am dat în bagajele dumitale peste scrisorile răposatei Tia Cudalbu.

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Tei care îl amenințaseră cu șurubii și-l dezbăcaseră. În fond, Rică și Chiri, a se mulțumiseră cu pușca. Dar cine îl putea asigura pe el, pe bancher, că peste un ceas ori peste o zi nu va fi trimis din nou la beci și lăsat la discreția altor definiți care l-ar putea asatina? Desigur că da, în astfel de mijloace făcuse aluzie primul procuror. Se hotărî să tacă, sau, în cel mai rău caz să vorbească pușca.

Judecătorul de instrucție Tretin i se adresă lui Pitroc:

— Domnule prim-procuror, vă rog să-mi îndugați să-i pun și eu o întrebare domnului Aramic Tair.

— Poftim, puneți, domnule judecător.

— Domnule, ai putea să ne spui ce fel de relații există între dumneata și răposata Tia Cudalbu?

— Levantîm se intrînda ca și cum ar fi fost cuprins brusc de o adîncă durere, lăsă ochii în jers și spuse:

— Întrebarea este mult prea delicată. Nu cred că ar fi potrivit să vă dau un răspuns cînd, de față cu domnul Dragan.

— Tocmai de aceea îi-a pus domnul judecător, pentru că e delicat. Întrebarea este delicată și vreau să-l auză și pe domnul Dragan. Să-l auză și pe domnul Dragan.

— Mă rog, dacă nu se poate altfel, voi vorbi. Permiteți-mi însă ca înainte de a mărturisi adevărul în această chestiune, să-mi cer scuze memoriei răposatei Tia Cudalbu și să vă declar că mărturisirea o fac silii de împrejurări neobișnuite.

— S-a luat notă, zise Pitroc.

— Am iubit-o mult pe răposata Tia Cudalbu și a fost mîntoasă mea cu un an înainte ca răposata să-l fi cunoscut pe domnul Dragan.

— Bancherul se cutremură și gemu. Nici Pitroc, nici Tretin și nici măcar Aramic Tair nu-l luară în seamă gemutul. Tretin îl întrebă pe Tair:

— Relațiile dumitale cu Tia Cudalbu au continuat și după ce aceluia a căzut în mrejele domnului Dragan?

— Răspunsul turcului căzu limpede:

— Firește. Au continuat. În această privință eu nu sînt robul nici unei preîudecări.

— Bancherul gemu din nou. Pitroc se întoarse spre el și sălăui:

— Fii calm, domnule Dragan, fii calm. Astăzi e o zi grea pentru noi toți. Toți trebuie să fim calmi. Altfel nu ajungem la nici un rezultat.

— Dă-ne amănunte, domnule Tair, dă-ne cit mai multe amănunte, stăruie judele instructor; avem nevoie de cit mai multe amănunte.

— Amănunte! Ar fi să vă fur prea mult timp. De vreme ce m-ați arestat, presupun că nu vă-ți mulțumim unul cu altul.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Pitroc.

— De vreme ce m-ați arestat, presupun că mi-ați spus unei amănunțite percheziții și apartamentului în care locuim la hotel Splendid.

— Presupunerea dumitale este îndreptățită, domnule Tair.

— Atunci, domnule judecător, este neîndoișo că ați găsit în bagajele mele și colecția scrisorilor pe care mi le-a trimis, în rîstimp de trei ani, Tia Cudalbu. Dacă vă veți da ostenala să le citiți, veți afla toate amănuntele pe care le dorii, ba chiar mai multe. Eu am găsit foarte interesante scrisorile Tiei Cudalbu. Le reciteam uneori. De aceea le și purtam cu mine.

— Nu am dat în bagajele dumitale peste scrisorile răposatei Tia Cudalbu.

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Tei care îl amenințaseră cu șurubii și-l dezbăcaseră. În fond, Rică și Chiri, a se mulțumiseră cu pușca. Dar cine îl putea asigura pe el, pe bancher, că peste un ceas ori peste o zi nu va fi trimis din nou la beci și lăsat la discreția altor definiți care l-ar putea asatina? Desigur că da, în astfel de mijloace făcuse aluzie primul procuror. Se hotărî să tacă, sau, în cel mai rău caz să vorbească pușca.

Judecătorul de instrucție Tretin i se adresă lui Pitroc:

— Domnule prim-procuror, vă rog să-mi îndugați să-i pun și eu o întrebare domnului Aramic Tair.

— Poftim, puneți, domnule judecător.

— Domnule, ai putea să ne spui ce fel de relații există între dumneata și răposata Tia Cudalbu?

— Levantîm se intrînda ca și cum ar fi fost cuprins brusc de o adîncă durere, lăsă ochii în jers și spuse:

— Întrebarea este mult prea delicată. Nu cred că ar fi potrivit să vă dau un răspuns cînd, de față cu domnul Dragan.

— Tocmai de aceea îi-a pus domnul judecător, pentru că e delicat. Întrebarea este delicată și vreau să-l auză și pe domnul Dragan. Să-l auză și pe domnul Dragan.

— Mă rog, dacă nu se poate altfel, voi vorbi. Permiteți-mi însă ca înainte de a mărturisi adevărul în această chestiune, să-mi cer scuze memoriei răposatei Tia Cudalbu și să vă declar că mărturisirea o fac silii de împrejurări neobișnuite.

— S-a luat notă, zise Pitroc.

— Am iubit-o mult pe răposata Tia Cudalbu și a fost mîntoasă mea cu un an înainte ca răposata să-l fi cunoscut pe domnul Dragan.

— Bancherul se cutremură și gemu. Nici Pitroc, nici Tretin și nici măcar Aramic Tair nu-l luară în seamă gemutul. Tretin îl întrebă pe Tair:

— Relațiile dumitale cu Tia Cudalbu au continuat și după ce aceluia a căzut în mrejele domnului Dragan?

— Răspunsul turcului căzu limpede:

— Firește. Au continuat. În această privință eu nu sînt robul nici unei preîudecări.

— Bancherul gemu din nou. Pitroc se întoarse spre el și sălăui:

— Fii calm, domnule Dragan, fii calm. Astăzi e o zi grea pentru noi toți. Toți trebuie să fim calmi. Altfel nu ajungem la nici un rezultat.

— Dă-ne amănunte, domnule Tair, dă-ne cit mai multe amănunte, stăruie judele instructor; avem nevoie de cit mai multe amănunte.

— Amănunte! Ar fi să vă fur prea mult timp. De vreme ce m-ați arestat, presupun că nu vă-ți mulțumim unul cu altul.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Pitroc.

— De vreme ce m-ați arestat, presupun că mi-ați spus unei amănunțite percheziții și apartamentului în care locuim la hotel Splendid.

— Presupunerea dumitale este îndreptățită, domnule Tair.

— Atunci, domnule judecător, este neîndoișo că ați găsit în bagajele mele și colecția scrisorilor pe care mi le-a trimis, în rîstimp de trei ani, Tia Cudalbu. Dacă vă veți da ostenala să le citiți, veți afla toate amănuntele pe care le dorii, ba chiar mai multe. Eu am găsit foarte interesante scrisorile Tiei Cudalbu. Le reciteam uneori. De aceea le și purtam cu mine.

— Nu am dat în bagajele dumitale peste scrisorile răposatei Tia Cudalbu.

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Tei care îl amenințaseră cu șurubii și-l dezbăcaseră. În fond, Rică și Chiri, a se mulțumiseră cu pușca. Dar cine îl putea asigura pe el, pe bancher, că peste un ceas ori peste o zi nu va fi trimis din nou la beci și lăsat la discreția altor definiți care l-ar putea asatina? Desigur că da, în astfel de mijloace făcuse aluzie primul procuror. Se hotărî să tacă, sau, în cel mai rău caz să vorbească pușca.

Judecătorul de instrucție Tretin i se adresă lui Pitroc:

— Domnule prim-procuror, vă rog să-mi îndugați să-i pun și eu o întrebare domnului Aramic Tair.

— Poftim, puneți, domnule judecător.

— Domnule, ai putea să ne spui ce fel de relații există între dumneata și răposata Tia Cudalbu?

— Levantîm se intrînda ca și cum ar fi fost cuprins brusc de o adîncă durere, lăsă ochii în jers și spuse:

— Întrebarea este mult prea delicată. Nu cred că ar fi potrivit să vă dau un răspuns cînd, de față cu domnul Dragan.

— Tocmai de aceea îi-a pus domnul judecător, pentru că e delicat. Întrebarea este delicată și vreau să-l auză și pe domnul Dragan. Să-l auză și pe domnul Dragan.

— Mă rog, dacă nu se poate altfel, voi vorbi. Permiteți-mi însă ca înainte de a mărturisi adevărul în această chestiune, să-mi cer scuze memoriei răposatei Tia Cudalbu și să vă declar că mărturisirea o fac silii de împrejurări neobișnuite.

— S-a luat notă, zise Pitroc.

— Am iubit-o mult pe răposata Tia Cudalbu și a fost mîntoasă mea cu un an înainte ca răposata să-l fi cunoscut pe domnul Dragan.

— Bancherul se cutremură și gemu. Nici Pitroc, nici Tretin și nici măcar Aramic Tair nu-l luară în seamă gemutul. Tretin îl întrebă pe Tair:

— Relațiile dumitale cu Tia Cudalbu au continuat și după ce aceluia a căzut în mrejele domnului Dragan?

— Răspunsul turcului căzu limpede:

— Firește. Au continuat. În această privință eu nu sînt robul nici unei preîudecări.

— Bancherul gemu din nou. Pitroc se întoarse spre el și sălăui:

— Fii calm, domnule Dragan, fii calm. Astăzi e o zi grea pentru noi toți. Toți trebuie să fim calmi. Altfel nu ajungem la nici un rezultat.

— Dă-ne amănunte, domnule Tair, dă-ne cit mai multe amănunte, stăruie judele instructor; avem nevoie de cit mai multe amănunte.

— Amănunte! Ar fi să vă fur prea mult timp. De vreme ce m-ați arestat, presupun că nu vă-ți mulțumim unul cu altul.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Pitroc.

— De vreme ce m-ați arestat, presupun că mi-ați spus unei amănunțite percheziții și apartamentului în care locuim la hotel Splendid.

— Presupunerea dumitale este îndreptățită, domnule Tair.

— Atunci, domnule judecător, este neîndoișo că ați găsit în bagajele mele și colecția scrisorilor pe care mi le-a trimis, în rîstimp de trei ani, Tia Cudalbu. Dacă vă veți da ostenala să le citiți, veți afla toate amănuntele pe care le dorii, ba chiar mai multe. Eu am găsit foarte interesante scrisorile Tiei Cudalbu. Le reciteam uneori. De aceea le și purtam cu mine.

— Nu am dat în bagajele dumitale peste scrisorile răposatei Tia Cudalbu.

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Tei care îl amenințaseră cu șurubii și-l dezbăcaseră. În fond, Rică și Chiri, a se mulțumiseră cu pușca. Dar cine îl putea asigura pe el, pe bancher, că peste un ceas ori peste o zi nu va fi trimis din nou la beci și lăsat la discreția altor definiți care l-ar putea asatina? Desigur că da, în astfel de mijloace făcuse aluzie primul procuror. Se hotărî să tacă, sau, în cel mai rău caz să vorbească pușca.

Judecătorul de instrucție Tretin i se adresă lui Pitroc:

— Domnule prim-procuror, vă rog să-mi îndugați să-i pun și eu o întrebare domnului Aramic Tair.

— Poftim, puneți, domnule judecător.

— Domnule, ai putea să ne spui ce fel de relații există între dumneata și răposata Tia Cudalbu?

— Levantîm se intrînda ca și cum ar fi fost cuprins brusc de o adîncă durere, lăsă ochii în jers și spuse:

— Întrebarea este mult prea delicată. Nu cred că ar fi potrivit să vă dau un răspuns cînd, de față cu domnul Dragan.

— Tocmai de aceea îi-a pus domnul judecător, pentru că e delicat. Întrebarea este delicată și vreau să-l auză și pe domnul Dragan. Să-l auză și pe domnul Dragan.

— Mă rog, dacă nu se poate altfel, voi vorbi. Permiteți-mi însă ca înainte de a mărturisi adevărul în această chestiune, să-mi cer scuze memoriei răposatei Tia Cudalbu și să vă declar că mărturisirea o fac silii de împrejurări neobișnuite.

— S-a luat notă, zise Pitroc.

— Am iubit-o mult pe răposata Tia Cudalbu și a fost mîntoasă mea cu un an înainte ca răposata să-l fi cunoscut pe domnul Dragan.

— Bancherul se cutremură și gemu. Nici Pitroc, nici Tretin și nici măcar Aramic Tair nu-l luară în seamă gemutul. Tretin îl întrebă pe Tair:

— Relațiile dumitale cu Tia Cudalbu au continuat și după ce aceluia a căzut în mrejele domnului Dragan?

— Răspunsul turcului căzu limpede:

— Firește. Au continuat. În această privință eu nu sînt robul nici unei preîudecări.

— Bancherul gemu din nou. Pitroc se întoarse spre el și sălăui:

— Fii calm, domnule Dragan, fii calm. Astăzi e o zi grea pentru noi toți. Toți trebuie să fim calmi. Altfel nu ajungem la nici un rezultat.

— Dă-ne amănunte, domnule Tair, dă-ne cit mai multe amănunte, stăruie judele instructor; avem nevoie de cit mai multe amănunte.

— Amănunte! Ar fi să vă fur prea mult timp. De vreme ce m-ați arestat, presupun că nu vă-ți mulțumim unul cu altul.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Pitroc.

— De vreme ce m-ați arestat, presupun că mi-ați spus unei amănunțite percheziții și apartamentului în care locuim la hotel Splendid.

— Presupunerea dumitale este îndreptățită, domnule Tair.

— Atunci, domnule judecător, este neîndoișo că ați găsit în bagajele mele și colecția scrisorilor pe care mi le-a trimis, în rîstimp de trei ani, Tia Cudalbu. Dacă vă veți da ostenala să le citiți, veți afla toate amănuntele pe care le dorii, ba chiar mai multe. Eu am găsit foarte interesante scrisorile Tiei Cudalbu. Le reciteam uneori. De aceea le și purtam cu mine.

— Nu am dat în bagajele dumitale peste scrisorile răposatei Tia Cudalbu.

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Tei care îl amenințaseră cu șurubii și-l dezbăcaseră. În fond, Rică și Chiri, a se mulțumiseră cu pușca. Dar cine îl putea asigura pe el, pe bancher, că peste un ceas ori peste o zi nu va fi trimis din nou la beci și lăsat la discreția altor definiți care l-ar putea asatina? Desigur că da, în astfel de mijloace făcuse aluzie primul procuror. Se hotărî să tacă, sau, în cel mai rău caz să vorbească pușca.

Judecătorul de instrucție Tretin i se adresă lui Pitroc:

— Domnule prim-procuror, vă rog să-mi îndugați să-i pun și eu o întrebare domnului Aramic Tair.

— Poftim, puneți, domnule judecător.

— Domnule, ai putea să ne spui ce fel de relații există între dumneata și răposata Tia Cudalbu?

— Levantîm se intrînda ca și cum ar fi fost cuprins brusc de o adîncă durere, lăsă ochii în jers și spuse:

— Întrebarea este mult prea delicată. Nu cred că ar fi potrivit să vă dau un răspuns cînd, de față cu domnul Dragan.

— Tocmai de aceea îi-a pus domnul judecător, pentru că e delicat. Întrebarea este delicată și vreau să-l auză și pe domnul Dragan. Să-l auză și pe domnul Dragan.

— Mă rog, dacă nu se poate altfel, voi vorbi. Permiteți-mi însă ca înainte de a mărturisi adevărul în această chestiune, să-mi cer scuze memoriei răposatei Tia Cudalbu și să vă declar că mărturisirea o fac silii de împrejurări neobișnuite.

— S-a luat notă, zise Pitroc.

— Am iubit-o mult pe răposata Tia Cudalbu și a fost mîntoasă mea cu un an înainte ca răposata să-l fi cunoscut pe domnul Dragan.

— Bancherul se cutremură și gemu. Nici Pitroc, nici Tretin și nici măcar Aramic Tair nu-l luară în seamă gemutul. Tretin îl întrebă pe Tair:

— Relațiile dumitale cu Tia Cudalbu au continuat și după ce aceluia a căzut în mrejele domnului Dragan?

— Răspunsul turcului căzu limpede:

— Firește. Au continuat. În această privință eu nu sînt robul nici unei preîudecări.

— Bancherul gemu din nou. Pitroc se întoarse spre el și sălăui:

— Fii calm, domnule Dragan, fii calm. Astăzi e o zi grea pentru noi toți. Toți trebuie să fim calmi. Altfel nu ajungem la nici un rezultat.

— Dă-ne amănunte, domnule Tair, dă-ne cit mai multe amănunte, stăruie judele instructor; avem nevoie de cit mai multe amănunte.

— Amănunte! Ar fi să vă fur prea mult timp. De vreme ce m-ați arestat, presupun că nu vă-ți mulțumim unul cu altul.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Pitroc.

— De vreme ce m-ați arestat, presupun că mi-ați spus unei amănunțite percheziții și apartamentului în care locuim la hotel Splendid.

— Presupunerea dumitale este îndreptățită, domnule Tair.

— Atunci, domnule judecător, este neîndoișo că ați găsit în bagajele mele și colecția scrisorilor pe care mi le-a trimis, în rîstimp de trei ani, Tia Cudalbu. Dacă vă veți da ostenala să le citiți, veți afla toate amănuntele pe care le dorii, ba chiar mai multe. Eu am găsit foarte interesante scrisorile Tiei Cudalbu. Le reciteam uneori. De aceea le și purtam cu mine.

— Nu am dat în bagajele dumitale peste scrisorile răposatei Tia Cudalbu.

— Dar dumneata, domnule Dragan, nu înțelegi că trebuie să ajungem la capătul perioadei de instrucție și să deschidem procesul? Mai avem și alte cazuri de care trebuie să ne ocupăm. Nu putem sta pe loc.

— Înțeleg, însă de dragul dumneavoastră și al scurării instrucției eu nu voi recunoaște niciodată că sînt vinovat. Nu recunosc și nu voi recunoaște pentru că, într-adevăr, nu sînt vinovat.

— Pînă la urmă veți recunoaște, domnule Dragan. Avem destule mijloace să te aducem în stare să recunoști tot ceea ce ai făcut.

— Bancherul își aduce aminte de bălăci îndurată de la cei doi lineri din Te

Primul Congres al Scriitorilor din R.S.F.S.R.

L. S. SOBOLLEV și-a început expunerea cu problema esențială a legăturii dintre literatură și actualitate.

L. S. Sobolev a subliniat note și măreșle sarcini care revin scriitorilor în reflectarea grandioasei epoci actuale de constituire a comunismului.

De curând a avut loc Congresul din R.S.F.S.R. la care au participat delegații ai scriitorilor din întreaga Republică.

INAINTE SPRE COMUNISM I

În încheierea raportului său, L. S. Sobolev a arătat marea actualitate a creației Uniunii Scriitorilor din R.S.F.S.R.

INAINTE SPRE COMUNISM I

În încheierea raportului său, L. S. Sobolev a arătat marea actualitate a creației Uniunii Scriitorilor din R.S.F.S.R.

IN PARTINITATEA LENINISTA CONSTA FORȚA LITERATURII NOASTRE

Dezbatând laturi importante ale problemei partinității, L. S. Sobolev a vorbit despre frontul puternic unit, ferm, al scriitorilor sovietici legați adânc de istoria, de viața și de realizările poporului.

HEMAREA lansată de Uniunea Scriitorilor în vederea depășirii membrilor ei la sate.

HEMAREA lansată de Uniunea Scriitorilor în vederea depășirii membrilor ei la sate. n-a fost o surpriză pentru acei miniștri de condei care merg în pas cu vremea.

NOIILA SATE

Estre evident și pentru orbi că viața satului se află în plină desfășurare revoluționară, că tot mai mulți țărani munționi au pornit cu avânt pe calea civilizării și cooperării socialiste.

SA NE DESAVIRȘIM MAESTRIA ARTISTICĂ

L. S. Sobolev a învitat în raportul său, Uniunea Scriitorilor din Federația Rusă să dezvolte cu muncă susținută și pornească la dezbateri ample cu privire la problema esențială a măiestriei artistice.

Există scriitorii care își împropătează avântul prin contactul cu masele țărănești în unele perioade de documentare.

Există scriitorii care își împropătează avântul prin contactul cu masele țărănești în unele perioade de documentare. Inițiativa Uniunii Scriitorilor depășește însă tot ce s-a făcut până acum pe cale individuală și măreșează începutul unei acțiuni de propagandă necunoscute în istoria literaturii române.

Continuând tradiția progresistă a literaturii noastre, scriitorii să se pătrundă și mai adânc de marea noastră revoluționară.

Continuând tradiția progresistă a literaturii noastre, scriitorii să se pătrundă și mai adânc de marea noastră revoluționară. Scriitorii trebuie să se pătrundă și mai adânc de marea noastră revoluționară.

Disprețuirea legilor măiestriei (și unora chiar a regulilor elementare de mestesug artistic).

Disprețuirea legilor măiestriei (și unora chiar a regulilor elementare de mestesug artistic). Disprețuirea limbii, a deznădării subiectului, a compoziției, a peisajului, a artei dialogului — și a tuturor acelor elemente care determină specificul literaturii, ne păgubesc pe noi înșine.

MARIA CONSTANTIN

GRİJA PENTRU EDUCAREA GENERAȚIEI TINERE

Literatura pentru copii și tineret, a arătat raportul, e un sector în care efortul literaturii sovietice trebuie să se îmbogățască în lumina noilor sarcini pe care le ridică epoca actuală.

UN EVENIMENT LITERAR

drept o minunată glumă, versificată în hexametri. Este un merit negăduat al editurii de astăzi, de a fi lărgit cu fiecare ediție nouă a poezilor lui Eminescu, și mai cu seamă în larg diversitate de colecții „Biblioteca pentru toți” numărul poezilor postume, vrednice să fie cunoscute atât de tineretul școlar, cât și de iubitorii de poezie, indiferent de vîrstă.

„Surisul Hiroșimei”

Jeheleanu a făcut apel poale fi asemnitate numai cu orga. Notațiile acestea fugare și disperate pe marginea unui poem ce inserează o dată în evoluția liricii românești, nu au pretenția să epuizeze bogăția sa melodică și generozitatea extraordinară de simfonicitate. Ele vor numai să semnaleze apariția unei creații noi de înaltă înaltă umană și artistică, cu un mesaj anti-războinic și o puternică forță mobilizatoare.

(Urmare din pag. 1)

toace / Apa-n prund și-n pietrele. / Floare surid în taină, / Oare ce-or suride ele? / Și(-s) cu neguri îmbrăcate / Lac, dimbravă și pădure. / Siete palid tremurând / Ard prin negurile sur. / Lumea-n rouă e scîldată. / Lucii pe lacuri zboară. / Lura umbre, umbra lunii / Se amestecă se-nsoară. / Lucească pe cerul norii / Negri acopăr tot seninim. / Se sting una după alta / Și lăzura și suspinul, / Înălțat în înălțime / Eu nu văd, nu aud soapte. / Abia sînt atîta de singur / Este noaptea, noaptea noaptea! / Anonima e ceea din Floare albastri, apărută la 1 aprilie 1973, în Convorbiri literare, prin care poetul, încă tânăr, de 23 de ani, își găsește și își fixează „timbrul” cu care își va vrăji contemporanii, acul seninim propriu, de atîtea ori imitat și imitabil atîns după el.

Cloupele urlă alarmă pe Basilia ce cade

Cloupele urlă alarmă pe Basilia ce cade și poporul merge fainic, cu un ocean de trestii. Sfarmă tot și pe lui valuri, ce le urcă cu mîndrie. Ei înalță firi cumplite, carii cloupe și îngroape sub ruine, ce-n piciorare a strivit. Acad. Peressicuc datează poemul 1872, iar noi putem reține că Eminescu își găsește cu doi ani înainte de publicarea poemului împărat și prolețar (1 decembrie 1874) „Timbrul” vastelor lui evocări. Lucrul nu

Valeriu RIPEANU

(Urmare din pag. 1)

cu bogățiile-resurse e tot atîta de tonic de mobilizator ca și proza sobră din alt gen de lucrări. După cum în poezia „La Răzeși” centrul atenției e legat de cursul nou al vieții pe care trebuie să-l răzeși din satul Vadul Vechii — sat închisat în forme de existență rigide, medicale —, în poezia „A căinea roată la căruță”, scriitorul — cultiva modalitatea satului, o satiră de factură nouă — rezolvă conflictul printr-un erou poetizat nu și-ar avea locul. Unii cititori pot să pară surprinși că „La Răzeși”, deși poezia la persoana întâia (povestea tractoristului Ion Dohtarul) desăfoară stătuții „într-o epusură obiectivă, pe un ton aparent rece, poate chiar „causativ”. Sobrietatea e cerută de faptele tragice — intimale într-un sat moldovean în anii grei de secetă de după război — și cere resping, prin gravitatea și tensiunea lor, efuziunile și incursiunile lirice, podaboale stilistice. Apoi, personajul narator, materializat de o mare expresivitate de viață, devine comunist ulterior încercărilor relatate, are acum o per-

„De la potop incoace”

spectoasă asupra propriei sale vieți, dar și asupra evenimentelor străbute. De asemenea, el nu și justifică propria „insingurătate” momentele trăite cînd este și evocarea acum „istorice” se descrie pe sine așa cum a fost atînt, dominat de personalitatea odioasă a exploatareului losub, la care fusese argat și care se îmbogățise speculînd mizeria altora, a țărănilor răzeși de la Vadul Vechii și conceptele lor încheiate, mindria lor goală de a se crede în afara și deasupra satelor disprețuite, de „răzeși”. Esența fenomenului nu în accidentalitatea caracterizată de asermită fondul poeziei. „A căinea roată la căruță”, mai mult decît celelalte poezii satirice — „Alegeri”, „Ca scailul”, și consacrate demascării unor elemente negaive — sau decît schița ocazională cu note umoriste — strădător — „Marin”. Particularitatea construcției lucrării „A căinea roată la căruță” fi-

Serban CIOCULESCU

Ștefan BANULESCU Geo ȘERBAN

NOTE

CONSULTAȚIE. Un tînăr amator de gnosologie din Cluj, asiduu cititor al scrierilor mele, solicită prin bunăvoința gazetei locale „Tribuna”, o consultație cu privire la rolul cognitiv al neglijării, al uitării.

Deși tonul solicitării este nițelș leșit din comun, totuși mă simt dator să redau pe înțelesul solicitantului ideile care i s-au părut mai dificile din fragmentul de carte publicat în Cercetări filozofice nr. 6 din 1957 sub titlul Modalitatea cunoașterii. Desigur, mă voi ocupa numai de acele idei care au stîrnit în mintea solicitantului o asemenea frământare, înțit cele douăsprezece linii de meditație care s-au scurs de la publicarea lor sau fost în stare să i-o potolască. Să-i viu dejen în ajutor.

Însă rațiunea izbuteste să oglindească însușirile individuale și cele generale. În procesul practicii, sensibilitatea oglindește însușirile individuale, iar rațiunea reflectă însușirile generale.

Însă rațiunea izbuteste să oglindească însușirile generale ale tuturor lucrurilor de același gen abia la capătul unui proces de estompare, de neglijare a oglinzilor senzoriale ale însușirilor individuale prin care se manifestă însușirile generale.

Neglijarea oglinzilor senzoriale ale însușirilor individuale și a oglinzilor rațiunii a însușirilor generale nu sînt procese simultane care pot fi formulate invers, ci succesive. Neglijarea precede și face posibilă reținerrea. În procesul neglijării, determinat și el de procesul practicii, care pretinde cunoașterea însușirilor generale ale lucrurilor asupra cărora se exercită, nu pot fi reținute nici un fel de însușiri generale. Însușirile generale sînt accesibile numai rațiunii. În rațiunea ajunge să se oglindească printr-un proces de negare: neglijarea tratată a oglinzilor senzoriale ale însușirilor individuale ale diverselor lucruri care aparțin aceluiași gen. Săltul calitativ de la senzorial la rațional dispărește și unește tocmai aceste două procese succesive de neglijare a însușirilor individuale și de reținerrea a însușirilor generale.

Pe tovarășul Langa Dionisie — tînărul care îmi cere aceste lămuriri — la mă încurcat și confundarea a doi termeni distincți: neglijarea și neglijență. Între neglijare — substantiv provenit din infinitivul verbului — care desemnează un proces ce se desfășoară în timp, și neglijență, care se referă la o faptă îndepărtată și este încărcat cu o semnificație etică, se întinde o distanță mult mai lungă decît a ceea ce ar desparte Clujul de București, de pildă, și asemenea distanțe nu pot fi parcurse decît de cei ce se lasă purtați de viteza gnosologică a neglijenței.

Îl recomand tov. Langa să studieze cu atenție și pp. 82 și 83, peste care, probabil, a trecut ușor, de vreme ce mărturisese singur că din 13 p. a citit doar 11.

Henri WALD

DUMITRU ISAC are dreptate în „Tribuna” că, privind de la studiul unei cercetări sovietice despre Sadoveanu, să ceară cu energie o monografie despre maestrul prozel românului. Ce rost au însă penibilele ocări la adresa lui Crohmănicușor? D. Isac continuă războiul împotriva „Bucureștilor”...

PREZENȚE ROMINEȘTI PESTE HOTARE. Numărul 5, din septembrie, al revistei cehoslovace „Svetova Literatura” (Literatura Universală), închină zece pagini din bogatul și interesantul ei cuprins marelui scriitor român Tudor Arghezi. Paginile închinată lui Tudor Arghezi de „Svetova Literatura” trebuie să saluteze ca o contribuție la întărirea relațiilor culturale dintre România și Cehoslovacia.

Sub titlul general „Șchițe în creion” revista publică, în introducerea, o succintă și sugestivă prezentare a vieții și operei scriitorului, precum și o scrisoare adresată de Tudor Arghezi editorului, tipărită ca prefață la unul din volumele sale de versuri. Sînt tipărite poeziile „Testament”, „Raca”, „Ion”, „Mirela”, „Cintere”, „Creion” și „Linca”. În traducere merituoasă a poetului Odrich Vyhilad, și tabețiile „Manual de moraliă practică”, „Flăcări” și „Alacere încurcată”. În traducerea lui Jan Makarius.

Interesul practic al acestei lucrări este deosebit, întrucît privește deopotrivă metodologia predării limbii romine pentru studenții și elevii ruși, precum și pe aceea a limbii ruse pentru studenții și elevii romini. Lucrarea, prima de acest fel în limba rusă, și avînd o întindere de 300 pagini, se bazează pe analiza comparativă a stărilor de declinare ale celor două limbi. Ea conține și importante concluzii teoretice, care vor folosi în viitor și cercetătorilor romini, fiind un exemplu reușit de aplicare la studiul unei probleme a limbii, a unor principii esențiale ale metodei de predare a limbilor străine.

„Rădăcinile sint amare”

(Urmare din pag. 1) psihologică, după o formulă proprie care constă în dialogurile fictive între scriitor și marele „șchiță” între un comunist întemnițat și pînă în urmă, tovarăș de singurătate, care își țese țîza în celula prizonierului, nu în ipoteza paginile de roman politist (capitolele referitoare la afacerea Dragan), paginile de jurnal intim („Jurnalul secret al lui Daria”), paginile de memorii, în care apar personaje reale din lumea gazetărească, financiară, politică, dintre cele două războaie, și — surpriza surprizelor — pagina de... critică literară, în care autorul, considerîndu-și critică propria operă, ajunge la concluzia că „price se poate spune” despre romanul lui, în afară de faptul că e „neinteresant.”

În diversitatea de planuri sociale pe care se petrece romanul „Rădăcinile sint amare”, distingem două fi-linee puternice, care fac stabilitatea lui în interesul special pe care-l suscită: unul este lupta comunistilor, prezența de la ilegalitatea eretică pînă la lupta deschisă în prima campanie electorală din 1946 și apoi, degradarea din ce în ce mai accentuată a societății burgheze din țara noastră, între cele două războaie, degradare care ia, spre sfîrșit, forma cea mai odioasă și mai acută, care se numește fascism. Zaharia Stancu a adus în scenă un mare număr de eroi comunisti care luptă cu neînfricarea pentru trezirea poporului și pentru condonarea nemulțumirilor lui într-o acțiune de protest, revoluționară, condusă de partid. Acești comunisti — ca Licu Oroș, Iocca Silei, Marșea Balan, Tiganus, reprezentîndu-și tenacitatea luminoasă a cărții care

„LUCEAFARUL” din 1/10/1958 publică cinci poezii de Cicerone Theodorescu, dintre care patru sînt rondoale. Sefiutor al versului, acest făurar de frumusețe se simte la largul său într-un „cultură strîm” și excelează în rondoale care, supunîndu-l la dulci rigori, care vers de cleștar, idee clară, densitate de conținut. Rondoalele propice moralității, observatorul de moravuri care prinde în vers o calitate umană, un viciu, un portret concentrat.

POȘTA REDACȚIEI, așa cum o face Mihai Dragomir, e un succes...

IN ARTICOLUL „Mai multă exigență”, Achilei are dreptate să critice aspru romanul „Zăbateri” de Toma Spătaru (lucru pe care celelalte reviste l-au făcut demult). N-are dreptate însă cînd pune pe același plan lipsurile grave, de orientare, ale acestui roman cu deficiențe, (existente, desigur) ale altor două cărți: „Fetele lui Borotă” de Cella Serghi și „O fată din cele multe” de Mircea Șerbanescu. Aceste două romane au merite incontestabile și sînt în general bine orientate. Deficiențele lor, semnalate la timp în presă, nu anulează însă valoarea literară și politică pe care nu le-o putem refuza.

PROZATORUL PETRU VINTILA e și un bun reporter. „Reportaj la Salveare și Urgență” e antrenant, interesant, util.

CONCENTRAT, de un dramatism strîns, stil transiucid, fragmentul din „Biografia contemporană” de Petru Dumitriu reliefează caracterul puternic, energia nedomolită a comunistului Atanase Anghel pe care l-am înțîlnit și în fragmentele publicate de „Gazeta literară”.

ACUAREA DE TOAMNA” e un bun pastel citadin (Teodor Balș).

MIHAI BENIUC, mereu prezent pe cele mai înaltele baricade, prin poezie, articole, scene din piese, schițe, deschide acest număr interesant din „Luceafărul” prin articolul — „Profilul viitorului”, — despre perspectivele deschise de nou plan sovietic de șapte ani. E un articol scris de un poet comunist!

INTERESANTA LUCRARE CONSACRATA LIMBII ROMINE. Paralel cu acțiunea deosebit de susținută și organizată de traducere a literaturii romine în limba rusă, în Uniunea Sovietică se desfășoară și o rodnică muncă științifică de studiere a limbii romine.

Lucrarea foarte interesantă în acest domeniu este recenta dizertație pe tema „Metoda de predare a declinării substantivelor rominești”, susținută cu succes în luna 1958 de Alda Sadejkaia, conferențiar universitar de limba și literatura romină la Institutul de Relații Internaționale din Moscova.

Dizertația se întemeiază pe o experiență didactică îndelungată și pe o bună activitate științifică, în cei 15 ani cîți autoarea a fost profesoară de limba și literatura romină la diferite institute din Moscova și cîți a lucrat la Radiodifuziune.

Interesul practic al acestei lucrări este deosebit, întrucît privește deopotrivă metodologia predării limbii romine pentru studenții și elevii ruși, precum și pe aceea a limbii ruse pentru studenții și elevii romini. Lucrarea, prima de acest fel în limba rusă, și avînd o întindere de 300 pagini, se bazează pe analiza comparativă a stărilor de declinare ale celor două limbi. Ea conține și importante concluzii teoretice, care vor folosi în viitor și cercetătorilor romini, fiind un exemplu reușit de aplicare la studiul unei probleme a limbii, a unor principii esențiale ale metodei de predare a limbilor străine.

„Oameni și dragoste”

(Urmare din pag. 1) un atentat la puritatea și perfecția naturii. Prezența lui Hitler echivalează cu un act de profanare: „Lumina nu-și găsea cîntecul / Pe unde el punea piciorul...”. Această imagine, comparată cu cea în care poezia întrevide aburul viziunilor nave cosmice, împlinind și conștientînd lumina eternă a spațiului astral, sugerează să înțelegem enorm mărcat în existența omenească o dată cu victoria ideilor socialiste. În numele acestor idealuri, venind și o dată cu mult dragostea pentru oameni, poezia își îndreaptă mînia împotriva noilor ațîțitori la război și cheamă la vigilență pentru consolidarea păcii:

Nu vrem pămîntul — un luceafăr / Gonit prin bolți, pustiu, proscris, / Nădejdea omului e apăr, / Și-atomul, sfînt, al unui ois.

Gestul de ocrotire pe care poetul îl schițează corespunde acelei atitudini semnalate de la început, de dăruire și exigență severă. Severitatea, avîndu-și temelii în precepte morale ferme, nu-l împinge însă spre moralizarea rigidă și didactică; chiar dacă cultivă fabula, are griji s-o degrijaze sub forma sprînzării și grațioasă a rondoalei, a terțetinei sau a sonetului. Vicii perpetuate ca o moștenire a trecutului sînt stigmatizate energetic în versurile lui Cicerone Theodorescu. Îngimțarea, demagogia, servilismul, birocrațismul, nimicul, sînt dușmanii săi interni. Vechea serie de rondoale din „Un cîntec pe ulița noastră” se împlinesc cu noi piese. Ironia poetului se proiectează pe un fond de lirism nedismulțat, care-i garantează autenticitatea. Cicerone Theodorescu este în fond un sentimental, cu simțul valorilor morale foarte treaz. Poetul însuși este conștient de aceste valențe ale poeziei sale și a învîșat să le aprecieze. Acum se vrea citit „cu lacrimi în ochi”, rețegrit înduocit vremea cînd s-a lăsat sedus de arăburile cerebrale sterile. („M-au înșelat ciobarii reci de cleștar”). Pentru călătoria în necunoscut, care este poezia în accepție mihaikovskiană, Cicerone Theodorescu este înzestrat cu percepția senzațiilor imediate (așa se justifică mediul familiar predilect) și cu un entuziasm generos. El are aștăzi ardorează calmă a luptătorului căruia i s-au îndeplinit previziunile și privește cu încredere viitorul generațiilor următoare, după ce, în lapte, și-a înscris temeinic prezența. Este poetul ajuns la culmea maturității.

Georgota HORODINCA

ne de esența psihologiei personajului principal. Acesta, un adolescent „practicant” în comerțul socialist, pornește pentru Italia oară pe „țeren”. Într-un sat, în coada unei echipe de achizițori experimentați și care nu prea îl iau în seamă. Într-un sat cu niște scheme prestabilite, cută să îmbrace realitatea cu ele de îndată ce vine în contact cu echipa. (Așa ajunge să considere pe unul dintre membrii ei bandit, pe altul erou salvator al comerțului, pe un altul chibăur strecurat, etc. etc.) Realitatea, înțîlnită misterioasă pentru el, îi nimicește treptat schemele, răstoarnă rolurile pe care le împărțise arbitrar celor din jur.

Descoperirea lumii adevărate lăă fost posibilă acestui tînăr curat, cinstit, datorită comunistului Turcu, aflat în echipa de achizițori, care-i acordă încredere și-l face să ia parte la comertulă prin fața directă a însoțitorilor săi care orău „tocmiți tradiționali”. Nu euzăm problema de achizițori vestiri prin cele spuse aici. Rîndurile de fată au încercat să anuleze volumul lui V. Em. Galan care, sîntem încredințați, va cu bucura de un deosebit succes în rîndurile cititorilor.

Ștefan BANULESCU Geo ȘERBAN

ROMANUL

Kocetov GO-MO-JO

UN NOU ROMAN

Cariera apreciatului scriitor sovietic Vs. Kocetov, autorul romanului "Neamul Jurbinilor"...

Ideea centrală a romanului "Frații Eršov" este ideea invincibilității clasei muncitoare...

EROUL PRINCIPAL AL CARȚILOR NOASTRE TREBUIE SA FIE MUNCĂ...

MAXIM GORKI

TANGUY

Orice de cite ori se vorbește în trecut, despre lumea tehnologică...

Pearl Buck recunoaște...

Cartea recent apărută în România, "Un copil din China"...

Poezie despre China

PERSONALITATE scriitoricească de joarte mare varietate, Go-Mo-Io este autorul a numeroase volume de versuri...

Mo-Io este și un poet de substanță. Scrisse în pai-hua, limba vorbită de mase...

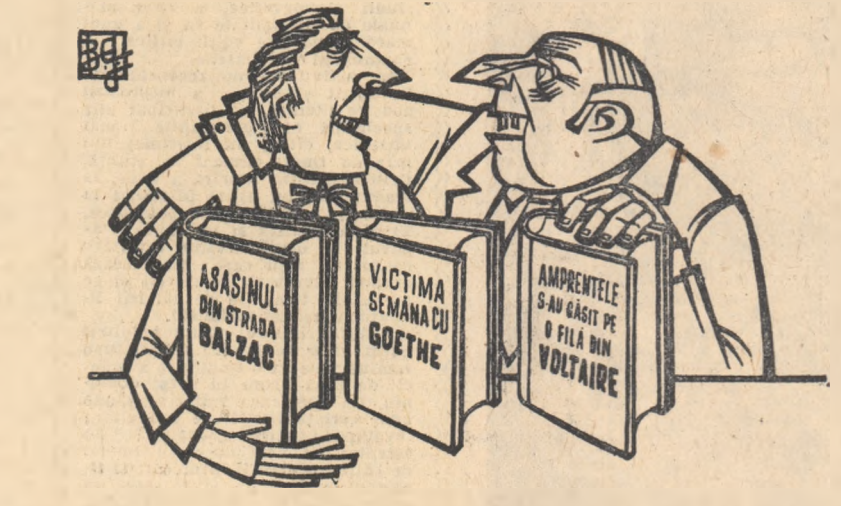
Asfel, regăsim istoria poporului chinez pas cu pas reflectată în versurile lui Go-Mo-Io...

Fii ai poporului, naime! Frații muncitorii și țărani, Sintem o pădure de sulți...

Poezia lui Go-Mo-Io, bogată în tematică și unitară ca stil, îmbinând strălucita tradiție a poeziei militante...

Nichita HRISTEA

Unele edituri occidentale publică o literatură de proastă calitate și care cultivă crima, violul etc.

— Iată, în sfârșit, rezolvată și problema unei "colecții a clasicii literaturii universale!"

Desen de BENEDICT GANESCU

Dr. Alain Robbe-Grillet și A SA ȘCOALĂ...

Dr. Alain Robbe-Grillet s-a investit cu titlatura de șef de școală a unui nou roman...

Refuzul ar consta în aceea că, grupul acesta de romancieri consideră romanul ca ceva care evoluează și este astfel normal...

Altelev, romancierul Michel Butor, completează ideea școlii sale, precizând că ceea ce Alain Robbe-Grillet caută să evite în romanele sale...

Un seminar american în viața la Moscova, domnul Humphrey, se subliniază ideea că Uniunea Sovietică și Statele Unite ar putea parca...

Mickey Spillano mai tare ca Voltaire

UNOORI fenomenul cultural se poate exprima și în cifre. În SUA, povestirile lui Mickey Spillano...

Hamlet, în celebrul său monolog, ezita, avea îndoieli: "a fi sau a nu fi"...

Printr-o a doua explicație, acestor rezoluții psihologice a obiectivelor, Dr. Alain Robbe-Grillet, șeful școlii a romanului francez...

Director: Acad. ZAHARIA STANCU. Colegiul redacțional: Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRESLAȘU, EUSEBIU CAMILAR...

Pentru...

Cărți premiate la Paris

JURILE premiilor literare ce se acordă spre sfârșitul fiecărui an în Franța...

De altfel și premiile acordate, pun pe cea glorie pe carti ce trec alina peste niveluri mediorului...

Un tânăr scrie despre amor

UN TINĂR a simțit nevoia să scrie. Nu-i nici o nenovă în asta. Mulți tineri au transmis lui mesaje...

PE SAPTAMINA

POLUL INACCESIBILITĂȚII

Un seminar american în viața la Moscova, domnul Humphrey, se subliniază ideea că Uniunea Sovietică și Statele Unite ar putea parca...

Ion MIHAILEANU

Director: Acad. ZAHARIA STANCU. Colegiul redacțional: Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRESLAȘU, EUSEBIU CAMILAR...